

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Η Συμμετοχή των Γυναικών στην Έρευνα & Ανάπτυξη στην Ελλάδα

Έκδοση 2020

Η παραγωγή των στατιστικών για τη συμμετοχή των γυναικών στην Έρευνα & Ανάπτυξη στην Ελλάδα, πραγματοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου, φορέα και εθνική αρχή του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος,

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς

EKT (2020), Η συμμετοχή των γυναικών στην Έρευνα & Ανάπτυξη στην Ελλάδα. Έκδοση 2020. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Copyright © 2020 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου

δ: Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα • τ: 210 7273900 • f: 210 7246824 • e: ekt@ekt.gr • www.ekt.gr

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές

Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Η έκδοση διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση metrics.ekt.gr

Σχεδιασμός εξώφυλλου: Δήμητρα Πελεκάνου

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου (5) «Παραγωγή δεικτών RIS3 για τα έτη 2016-2023» της Πράξης «Εγκατάσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης (MONITORING MECHANISM) της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής RIS3-Συλλογή και επεξεργασία Δεικτών» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5008067 που υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΣΠΑ 2014-2020), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

ISSN: 2654-2110

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
1. Οι ευρωπαϊκές πολιτικές για την ισότητα των φύλων στην έρευνα.....	6
2. Συμμετοχή γυναικών στους νέους διδάκτορες.....	9
2.1 Κατανομή διδασκόντων ανά φύλο, ηλικία και εκπαιδευτικό επίπεδο γονέα.....	9
2.2 Κατανομή διδασκόντων ανά φύλο, επιστημονικό πεδίο και χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης των διδακτορικών σπουδών.....	11
3. Συμμετοχή γυναικών στο ακαδημαϊκό προσωπικό.....	14
3.1 Συμμετοχή στο διδακτικό προσωπικό.....	14
3.2 Συμμετοχή σε θέσεις ευθύνης και λήψης αποφάσεων.....	16
4. Συμμετοχή γυναικών στο προσωπικό Έρευνας & Ανάπτυξης.....	17
4.1 Συμμετοχή στο συνολικό προσωπικό E&A.....	17
4.2 Συμμετοχή στο ερευνητικό προσωπικό.....	21
5. Συμμετοχή γυναικών σε ερευνητικά έργα και δράσεις.....	28
5.1 Συμμετοχή στον Ορίζοντα 2020.....	28
5.2 Συμμετοχή σε εθνικά έργα και δράσεις υποστήριξης των νέων επιστημόνων.....	30
Μεθοδολογικές σημειώσεις.....	35

Πρόλογος

Η ισότητα των φύλων συνιστά θεμελιώδη αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και έναν από τους στόχους των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Η πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών (2019) ανέδειξε τις προκλήσεις που υπάρχουν ακόμα, προκειμένου ο στόχος της ισότητας να αποτελέσει πραγματικότητα, και παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει στη διάρκεια των τελευταίων ετών. Χαρακτηριστικά ευρήματα είναι η διαφορά των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών, η υποεκπροσώπηση σε κέντρα λήψης αποφάσεων, η απασχόληση στο δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα, η ανισότητα των αμοιβών η οποία στα 2/3 των περιπτώσεων δεν μπορεί να αιτιολογηθεί με αναφορά σε χαρακτηριστικά όπως η ηλικία ή η εκπαίδευση, κ.α. Στον τομέα της έρευνας, η ΕΕ έχει αναδείξει μεταξύ των Προκλήσεων στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην έρευνα, τη βελτίωση της σταδιοδρομίας τους, την επίτευξη μιας ισορροπίας μεταξύ των φύλων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την προώθηση της αριστείας με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου - ΕΚΤ, υποστηρίζοντας ενεργά τον στόχο της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, αναπτύσσει σειρά δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων προς την κατεύθυνση αυτή. Μάλιστα, από το 2020 έχει συμπεριλάβει για πρώτη φορά τις στατιστικές για τη συμμετοχή των γυναικών σε Ε&Α στον κατάλογο των εθνικών στατιστικών που στο εξής θα δημοσιεύει.

Η παρούσα έκδοση αποτελεί τμήμα της πολύχρονης ενασχόλησης του ΕΚΤ με θέματα που αφορούν την καταγραφή και αποτίμηση της θέσης των Ελληνίδων ερευνητριών, μέσω της συμμετοχής σε ευρωπαϊκά έργα όπως το Genderaction (και παλαιότερα το Gendera και Shemera), καθώς και της συμμετοχής του ως εθνικός ανταποκριτής στην πανευρωπαϊκή έκδοση “SHE Figures”. Αποτελεί δε συνεισφορά στο δημόσιο διάλογο για το ζήτημα της ισότητας των φύλων, κεντρικό ζητούμενο για μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία.

Η έκδοση περιλαμβάνει στοιχεία για τη συμμετοχή των ερευνητριών στον ακαδημαϊκό χώρο και στις επιχειρήσεις καθώς και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτούμενα έργα. Τα στατιστικά αυτά στοιχεία και μετρικά δεδομένα συγκεντρώνονται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο των διάφορων δράσεων του. Στόχος της έκδοσης είναι να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τις καθιερωμένες ευρωπαϊκές εκδόσεις παρέχοντας μια διαχρονική εικόνα και ανάλυση των συναφών διαστάσεων και τάσεων στο εθνικό επίπεδο.

Δρ Εύη Σαχίνη

Διευθύντρια ΕΚΤ

1. Οι ευρωπαϊκές πολιτικές για την ισότητα των φύλων στην έρευνα

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) η οποία κατοχυρώνεται στις Συνθήκες και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η δέσμευση της ΕΕ για την ισότητα των φύλων επιβεβαιώνεται μέσω της «Στρατηγικής δέσμευσης για την ισότητα των φύλων 2016-2020», η οποία θέτει στο επίκεντρο της πολιτικής για την ισότητα των φύλων πέντε θεματικούς άξονες: την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και την ισότιμη οικονομική ανεξαρτησία ανδρών και γυναικών, τη μείωση των διαφορών μεταξύ των φύλων σε σχέση με τους μισθούς, τις αποδοχές και τις συντάξεις, την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, την καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου και την προώθηση της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των γυναικών παγκοσμίως. Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, η στρατηγική προτείνει ένα συνδυασμό νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων και χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στις αρχές Μαρτίου 2020, η Επιτροπή ανακοίνωσε τη στρατηγική για την περίοδο 2020-2025 προκειμένου με τον τρόπο αυτό να αποφευχθεί η δημιουργία κενού μεταξύ του τρέχοντος και του επόμενου πλαισίου για την ισότητα των φύλων. Η Στρατηγική 2020-2025 παρουσιάζει το όραμα και τους στόχους της ΕΕ για την επίτευξη του στόχου της ισότητας των φύλων, ενώ η υλοποίησή της βασίζεται σε μια διττή προσέγγιση που περιλαμβάνει την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις ευρωπαϊκές πολιτικές και πρωτοβουλίες. Η ισότητα των φύλων αναμένεται επίσης να υποστηριχθεί μέσω σειράς προγραμμάτων που θα χρηματοδοτηθούν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027. Στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, η ισότητα των φύλων συγκαταλέγεται μεταξύ των στόχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήδη από τη δεκαετία του 1990 και στοχεύει στην αντιμετώπιση της μη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στη σύνθεση των ερευνητικών ομάδων και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με την έρευνα καθώς και στην ενίσχυση της διάστασης του φύλου στα ερευνητικά προγράμματα και έργα σε όλα τα επιστημονικά πεδία.

Η στήριξη της ΕΕ για την ισότητα των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία αποτυπώνεται μέσα από μια σειρά επίσημων κειμένων, όπως η Ανακοίνωση της Επιτροπής το 2012 για μια ενισχυμένη σύμπραξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) για αριστεία και ανάπτυξη, η οποία ενθαρρύνει τα κράτη μέλη στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών, η Ανακοίνωση της Επιτροπής, επίσης το 2012, για την ενίσχυση και εστίαση της διεθνούς συνεργασίας της Ένωσης στην έρευνα και την καινοτομία, και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 2015 για την ισότητα των φύλων στον EXE, όπου τονίζεται η εξασφάλιση της τακτικής συλλογής δεδομένων κατά φύλο για τα “SHE Figures” και η παρακολούθηση της υλοποίησης των πολιτικών μέσω των κατάλληλων δεικτών.

Η ισότητα των φύλων αποτελεί πλέον μια από τις έξι προτεραιότητες του EXE. Η δημιουργία του EXE αποφασίστηκε τον Μάιο του 2000 στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας, με την ενίσχυση της θέσης και του ρόλου των γυναικών στην έρευνα να συγκαταλέγεται μεταξύ των τομέων του. Αναφορικά με την ισότητα των φύλων, στόχος του EXE είναι η ενίσχυση της επιστημονικής αριστείας μέσω της πλήρους αξιοποίησης των διαφορών και της ισότητας των φύλων και η αποφυγή της αναίτιας απώλειας ταλέντων. Για την επίτευξη των στόχων αυτών προτείνεται η ανάπτυξη πολιτικών για την ισότητα των φύλων, η επικέντρωση σε τομείς στους οποίους οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται, η προαγωγή προσεγγίσεων για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην έρευνα.

Στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020 – του τρέχοντος ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού προγράμματος για την έρευνα και την καινοτομία – η ισότητα των φύλων αποτελεί οριζόντιο θέμα. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την ισότητα των φύλων στον Ορίζοντα 2020 επισημαίνουν τρεις στόχους, οι οποίοι συμβαδίζουν με

τις προτεραιότητες του EXE και αφορούν: α) στην ενίσχυση της ισόρροπης εκπροσώπησης σε ερευνητικές ομάδες προκειμένου να αντιμετωπιστεί το έλλειμα της συμμετοχής των γυναικών σε ερευνητικά έργα, β) στη διασφάλιση της εκπροσώπησης στη λήψη αποφάσεων προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του 40% του υποεκπροσωπούμενου φύλου σε ομάδες αξιολόγησης και 50% σε συμβουλευτικές ομάδες, και γ) στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην έρευνα και την καινοτομία με στόχο τη βελτίωση της επιστημονικής ποιότητας και του κοινωνικού αντίκτυπου της παραγόμενης γνώσης, τεχνολογίας ή/και καινοτομίας. Στο πλαίσιο ειδικότερα της θεματικής «Επιστήμη μαζί και για την Κοινωνία» του Ορίζοντα προβλέπεται η χρηματοδότηση πρωτοβουλιών για την υποστήριξη της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων.

Στον Ορίζοντα 2020, χρηματοδότες και φορείς έρευνας υποστηρίζονται για την άρση των εμποδίων που δημιουργούν διακρίσεις εις βάρος των γυναικών αναφορικά με την επαγγελματική τους ανέλιξη και τη συμμετοχή τους σε κέντρα λήψης αποφάσεων μέσω της ενίσχυσης της υιοθέτησης σχεδίων για την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην έρευνα. Μέσα από τις δράσεις αυτές αναμένεται η ενίσχυση της υπεύθυνης έρευνας και καινοτομίας (Responsible Research and Innovation/ RRI), με το φύλο να συνιστά μια από τις βασικές πτυχές της, καθώς, μέσω της εφαρμογής συμμετοχικών διαδικασιών χωρίς αποκλεισμούς στην έρευνα και την καινοτομία, ενισχύεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων.

Η έκθεση προόδου του EXE, στην οποία αποτυπώνεται η τρέχουσα κατάσταση και η πρόοδος που έχει επιτευχθεί, αναδεικνύει την αύξηση του μεριδίου των γυναικών στη βαθμίδα Α' της ακαδημαϊκής ιεραρχίας, ωστόσο ταυτόχρονα επισημαίνει ως σημαντική πρόκληση την ύπαρξη «γυάλινης οροφής», καθώς παρά το γεγονός ότι το ένα τρίτο των ερευνητών είναι γυναίκες, στις θέσεις υψηλότερης βαθμίδας το ποσοστό αυτό μειώνεται σε λιγότερο από ένα τέταρτο και με το βαθμό βελτίωσης να παραμένει αργός.

Σημαντική πηγή πληροφόρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την ισότητα των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία συνιστά η έκδοση των «She Figures», η οποία αποτελεί την ίδια στιγμή την κύρια πηγή συγκριτικών στοιχείων για τη θέση των γυναικών μεταξύ των διδασκτόρων, ερευνητών, καθώς και σε κέντρα λήψης αποφάσεων στον ακαδημαϊκό χώρο. Τα στοιχεία της έκδοσης αναδεικνύουν επίσης τις διαφορετικές εμπειρίες των δυο φύλων στον χώρο της έρευνας (αμοιβές, συνθήκες εργασίας, πρόσβαση σε χρηματοδότηση), ενώ περιλαμβάνουν στοιχεία για τη θέση των γυναικών στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και στις ευρεσιτεχνίες.

Η τελευταία έκδοση «SHE Figures 2018» καταγράφει τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί στη διάρκεια των τελευταίων ετών, ωστόσο –όπως επισημαίνεται- αυτή παραμένει αργή, καταδεικνύοντας τα σημαντικά βήματα που πρέπει ακόμα να γίνουν για την επίτευξη της ισότητας. Ενώ για παράδειγμα έχει επιτευχθεί ο στόχος του Ορίζοντα 2020 για την εκπροσώπηση των γυναικών στη λήψη αποφάσεων, ο αριθμός των γυναικών που καινοτομούν παραμένει ακόμα μικρός, ενώ υπαρκτή είναι ακόμα η «γυάλινη οροφή». Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) είναι ο στατιστικός εκπρόσωπος της Ελλάδας για την έκδοση «SHE Figures» και παρέχει όλα τα σχετικά στοιχεία για την Ελλάδα.

Το ΕΚΤ υποστηρίζει ενεργά την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στον EXE ήδη από το 2007 μέσα από συγκεκριμένες δράσεις και στο πλαίσιο αυτό δραστηριοποιείται έντονα για την έρευνα, τεκμηρίωση, πληροφόρηση, συμβουλευτική και δικτύωση για την υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών στην έρευνα στην Ελλάδα, την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και την προώθηση της καινοτομίας.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του Δικτύου ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ και του έργου "Χαρτογράφηση του Επιστημονικού Χώρου του Ελληνικού Γυναικείου Ερευνητικού Δυναμικού" (2007), το ΕΚΤ πραγματοποίησε για πρώτη φορά εκτεταμένη καταγραφή των Ελληνίδων ερευνητριών. Αργότερα, στο πλαίσιο της παραγωγής των επίσημων στατιστικών έρευνας και ανάπτυξης της χώρας, το ΕΚΤ προχώρησε στην έκδοση «Η συμμετοχή των γυναικών στην Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα». Η έκδοση αυτή του 2014 παρείχε δείκτες για τη συμμετοχή των γυναικών στον τομέα της Έρευνας & Ανάπτυξης (Ε&Α) στην Ελλάδα και επέτρεπε την διακρατική σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ.

Η παρούσα έκδοση αποτελεί τη συνέχεια αυτών των προσπαθειών και φιλοδοξεί να αποτελέσει εργαλείο για το σχεδιασμό εθνικών πολιτικών και σημείο αναφοράς για τη θέση των γυναικών ερευνητριών στον χώρο έρευνας, τεχνολογίας, καινοτομίας και ανάπτυξης στην Ελλάδα. Αποτελεί δε επίσημη στατιστική έκδοση που θα εκδίδει στο εξής το ΕΚΤ, ενταγμένη στο στατιστικό του πρόγραμμα. Επιπρόσθετα, η παρούσα έκδοση λειτουργεί συμπληρωματικά προς την έκδοση των “SHE Figures” καθώς δεν περιορίζεται στην εξέταση και ανάδειξη της συμμετοχής των γυναικών στον ακαδημαϊκό χώρο, αλλά περιλαμβάνει επίσης στοιχεία που αφορούν τη συμμετοχή τους στον τομέα των επιχειρήσεων. Κυρίως, η παρούσα έκδοση εμβαθύνει στις διάφορες διαστάσεις, κλάδους, κλπ. σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η παρούσα έκδοση παρουσιάζει για πρώτη φορά στοιχεία για τη συμμετοχή των γυναικών σε ευρωπαϊκά έργα, όπως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ERC) και οι δράσεις Marie Skłodowska Curie (MSCA), καθώς και αξιοποιεί στοιχεία που έχουν προκύψει από εθνικά έργα και δράσεις για την υποστήριξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού.

Με στόχο τη συμβολή στην επιστημονικά τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικών, το ΕΚΤ θα επικαιροποιεί τακτικά την συγκεκριμένη έκδοση, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη συμπερίληψη νέων στοιχείων που αφορούν νέες δράσεις από εθνικά έργα και δράσεις.

Η έκδοση έχει την ακόλουθη δομή. Αναλύει τη συμμετοχή των γυναικών στους νέους διδάκτορες που αναγορεύονται από τα ελληνικά Πανεπιστήμια (Κεφάλαιο 2), στο ακαδημαϊκό διδακτικό προσωπικό (Κεφάλαιο 3), στο συνολικό προσωπικό που απασχολείται σε ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες και το ερευνητικό προσωπικό της χώρας σε όλους τους τομείς της οικονομίας (Κεφάλαιο 4), σε ευρωπαϊκά έργα αριστείας και σε δράσεις υποστήριξης του ανθρώπινου ερευνητικού προσωπικού (Κεφάλαιο 5).

Η έκδοση αξιοποιεί στοιχεία και δείκτες που προέρχονται από τις επίσημες στατιστικές που παράγει το ΕΚΤ, και συγκεκριμένα τις στατιστικές για τις δαπάνες και το προσωπικό σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Επίσης, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τις στατιστικές για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου, καθώς και τα στατιστικά στοιχεία που αποστέλλει ως εθνικός στατιστικός ανταποκριτής για την έκδοση της ΕΕ She figures. Ομοίως, αξιοποιεί στοιχεία που συλλέγει το ΕΚΤ στο πλαίσιο της λειτουργίας του ως Εθνικό Σημείο Επαφής στον Ορίζοντα 2020 καθώς στο πλαίσιο της υλοποίησης της Πράξης «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» για την παρακολούθηση των δράσεων υποστήριξης των νέων επιστημόνων και ερευνητών. Σύντομες μεθοδολογικές σημειώσεις για κάθε μία από τις πηγές αυτές παρατίθενται στην τελευταία ενότητα.

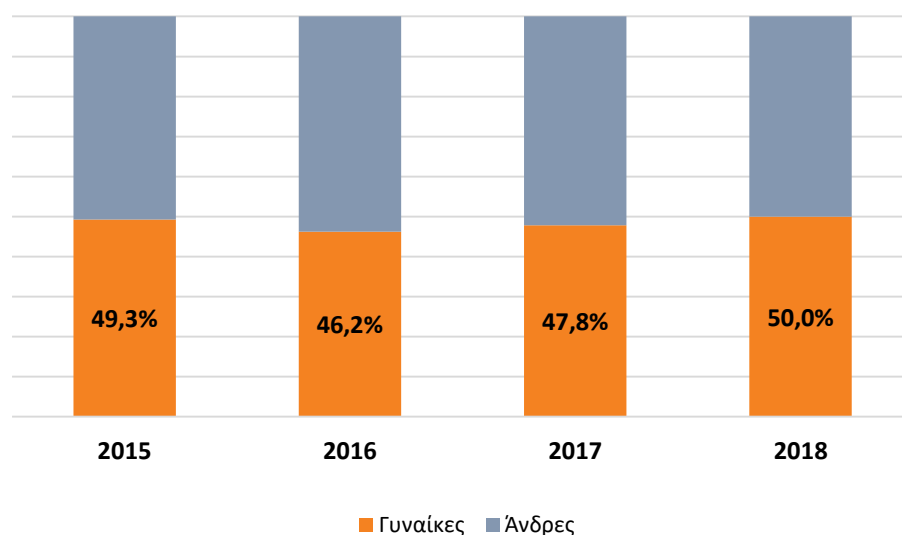
2. Συμμετοχή γυναικών στους νέους διδάκτορες

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει στοιχεία για τη συμμετοχή των γυναικών στους διδάκτορες που αναγορεύονται από τα ελληνικά Πανεπιστήμια. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει τα μερίδια των γυναικών στο σύνολο των διδακτόρων, την ηλικιακή ομάδα τους, το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων τους, τη συμμετοχή τους στα επιμέρους επιστημονικά πεδία, καθώς και τη χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης του διδακτορικού τους.

2.1 Κατανομή διδακτόρων ανά φύλο, ηλικία και εκπαιδευτικό επίπεδο γονέα

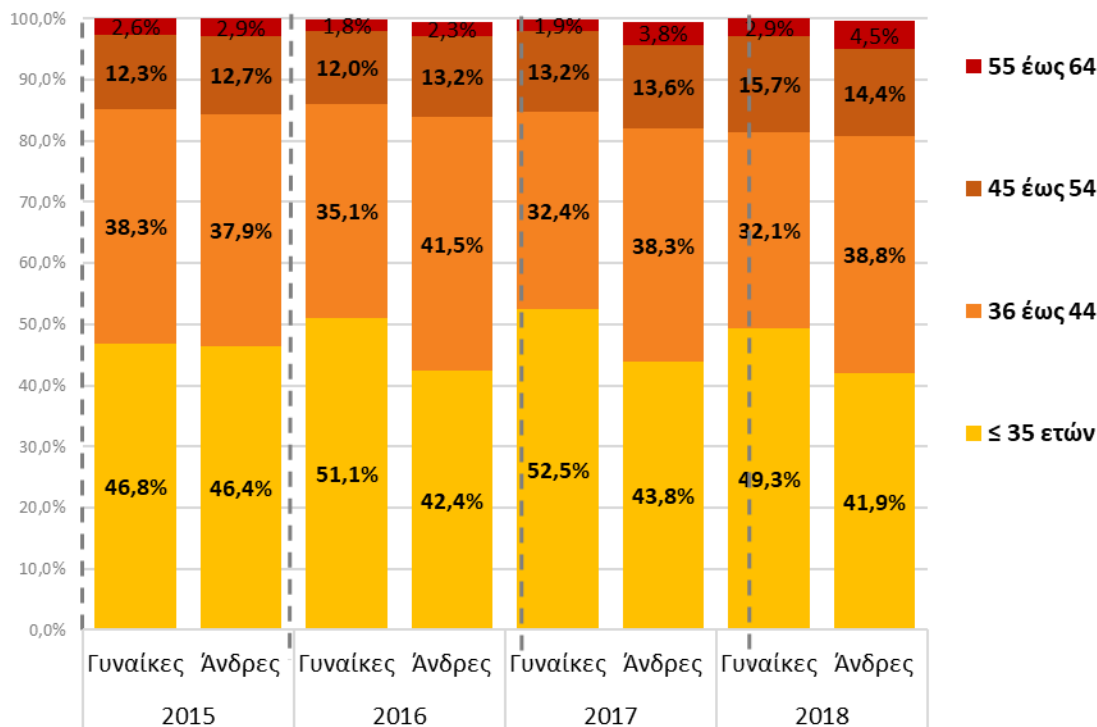
Τα μερίδια των δυο φύλων στους νέους διδάκτορες παρουσιάζουν μικρές διακυμάνσεις. Σε κάθε ένα από τα έτη 2015 ως και το 2017, οι γυναίκες νέες διδάκτορες καταλαμβάνουν ποσοστά ελαφρώς μικρότερα από το 50%. Για το πιο πρόσφατο έτος (2018), τα στοιχεία δείχνουν μία απόλυτη ισορροπία με τη συμμετοχή των γυναικών να βρίσκεται στο 50,0%. (Διάγραμμα 2.1).

Διάγραμμα 2.1: Μερίδιο γυναικών στους νέους διδάκτορες, 2015-2018

Για το έτος 2018, οι γυναίκες διδάκτορες έως 35 ετών αποτελούν το 49,3% του συνόλου των γυναικών διδακτόρων, ενώ το 32,1% αποτελείται από γυναίκες μεταξύ 36-44 ετών (Διάγραμμα 2.2). Αντίστοιχα οι άνδρες έως 35 ετών αποτελούν το 41,9% του συνόλου των ανδρών διδακτόρων, ενώ το ποσοστό τους στην ηλικιακή ομάδα 36-44 ετών είναι 38,8%.

Διάγραμμα 2.2: Ηλικιακή ομάδα νέων διδασκόντων, (% αριθμός ατόμων, ανδρών και γυναικών) , 2015-2018

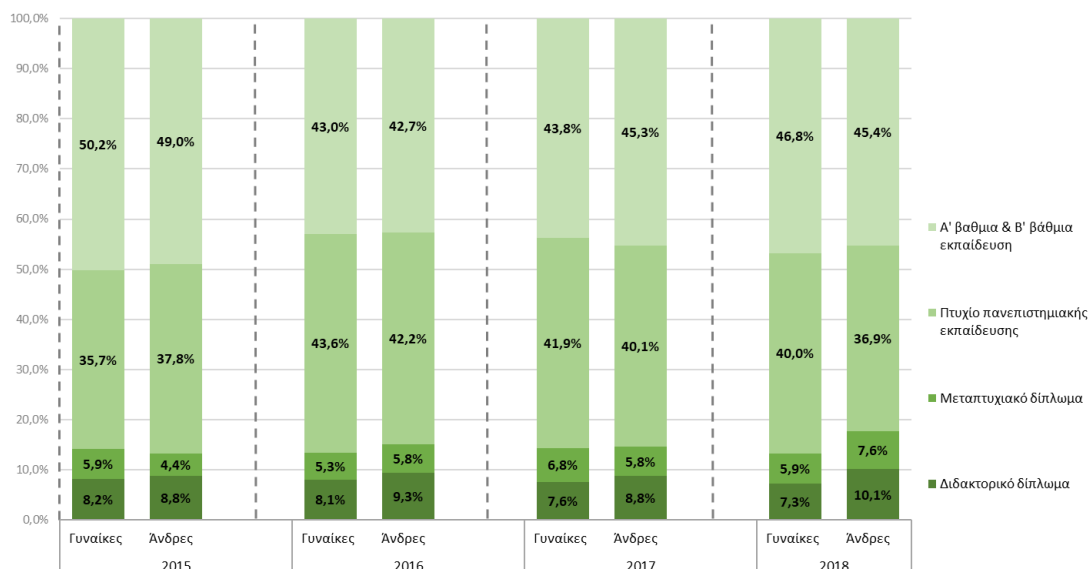

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 2.3) παρουσιάζει το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων των διδασκόντων ανά φύλο. Συγκεκριμένα, τα σχετικά ποσοστά έχουν προκύψει λαμβάνοντας υπόψη αυτόν τον γονέα μεταξύ των δύο με το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η παρουσίαση γίνεται ανά έτος για την περίοδο 2015 έως 2018.

Για το 2018, τα ποσοστά μεταξύ των γυναικών και ανδρών διδασκόντων που έχουν γονέα με απολυτήριο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν καταγράφουν μεγάλες διαφορές (46,8% και 45,4%, αντίστοιχα). Στα πτυχία πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, το ποσοστό υπέρ των γυναικών αυξάνεται, με 40,0% των γυναικών διδασκόντων να έχουν έναν τουλάχιστον γονέα με πανεπιστημιακή εκπαίδευση έναντι 36,9% για τους άνδρες. Στην περίπτωση γονέα με μεταπτυχιακό τίτλο και διδακτορικό δίπλωμα τα ποσοστά αντιστρέφονται. Και στα δύο αυτά υψηλότερα εκπαιδευτικά επίπεδα, οι γυναίκες υπολείπονται των ανδρών, καθώς το 5,9% των γονέων των γυναικών διδασκόντων έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα (έναντι 7,6% των ανδρών) και 7,3% έχουν διδακτορικό (έναντι 10,1% των ανδρών).

Διαχρονικά, το ποσοστό των γυναικών διδασκόντων με επίπεδο εκπαίδευσης γονέα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση μειώνεται (από 50,2% για το 2015 στο 46,8% για το 2018). Αντίθετα, αυξάνεται το ποσοστό με έναν τουλάχιστον γονέα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (από 35,7% για το 2015 στο 40,0% για το 2018). Το ποσοστό των γυναικών διδασκόντων με γονέα κάτοχο μεταπτυχιακού τίτλου παραμένουν σταθερά (5,9% και για το 2015 και για το 2018), ενώ με κάτοχο διδακτορικού τίτλου μειώνεται (από 8,2% για το 2015 στο 7,3% για το 2018).

Διάγραμμα 2.3: Υψηλότερος εκπαιδευτικός τίτλος για τουλάχιστον ένα γονέα του/της κατόχου διδακτορικού τίτλου, (% , αριθμός ατόμων, ανδρών και γυναικών) 2015-2017

2.2 Κατανομή διδακτόρων ανά φύλο, επιστημονικό πεδίο και χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης των διδακτορικών σπουδών

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία των διδακτόρων στους οποίους απονεμήθηκε διδακτορικός τίτλος από ελληνικό πανεπιστήμιο, το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 2.4) παραθέτει τα μερίδια των γυναικών διδακτόρων ανά επιστημονικό πεδίο¹ για τα έτη 2015-2018.

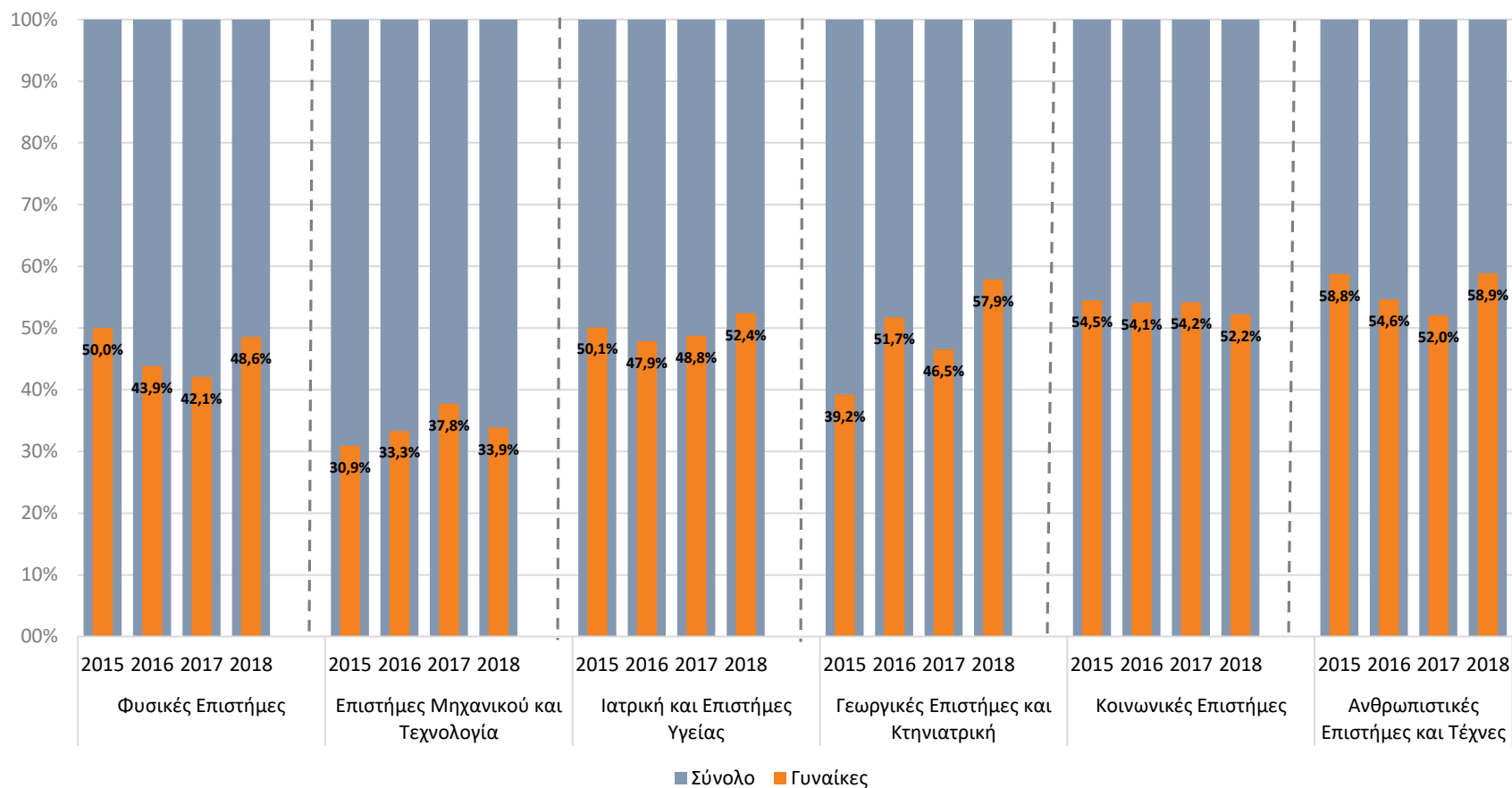
Ενδεικτικά, για το 2018 η υψηλότερη συμμετοχή των γυναικών σημειώνεται στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες (58,9%) και ακολουθεί το επιστημονικό πεδίο των Γεωργικών Επιστημών και Κτηνιατρικής (57,9%). Η χαμηλότερη συμμετοχή καταγράφεται στο πεδίο των Επιστημών Μηχανικού και Τεχνολογίας (33,9%). Παρότι, κατά τα προηγούμενα έτη η συμμετοχή των γυναικών στις Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας κατέγραψε αύξηση (από 30,9% για το 2015 στο 37,8% για το 2017), το 2018 καταγράφεται μείωση του σχετικού ποσοστού.

Διαχρονική αύξηση καταγράφεται στις Γεωργικές Επιστήμες και Κτηνιατρική όπου από το 39,2% (2015) έφθασε στο 57,9% (2018), ενώ ανακόπηκε η μείωση που καταγραφόταν στις Φυσικές Επιστήμες με 48,6% για το 2018. Στις Κοινωνικές Επιστήμες, ιδιαίτερα, καθώς και στην Ιατρική και Επιστήμες Υγείας, τα διαχρονικά μερίδια διατηρούν μία σχετική σταθερότητα.

¹ Ακολουθείται η ταξινόμηση Frascati (Fields of Research and Development FORD, 2015 & 2007) σε έξι κύρια επιστημονικά πεδία:

- **Φυσικές Επιστήμες (Natural Sciences):** Μαθηματικά, Επιστήμες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής, Φυσική, Χημεία, Γεωεπιστήμες & Επιστήμες Περιβάλλοντος, Βιολογικές Επιστήμες, Άλλες Φυσικές Επιστήμες.
- **Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογία (Engineering & Technology):** Επιστήμες Πολιτικού Μηχανικού, Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, Ηλεκτρονικού Μηχανικού & Μηχανικού ΗΥ, Μηχανολόγου Μηχανικού, Χημικού Μηχανικού, Μηχανική Υλικών, Βιοϊατρική Μηχανική, Μηχανική Περιβάλλοντος, Βιομηχανική Βιοτεχνολογία, Νανοτεχνολογία, Άλλες Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογίας.
- **Ιατρική και Επιστήμες Υγείας (Medical & Health Sciences):** Βασική Ιατρική, Κλινική Ιατρική, Επιστήμες Υγείας, Ιατρική Βιοτεχνολογία, Άλλες Ιατρικές Επιστήμες.
- **Γεωργικές Επιστήμες & Κτηνιατρική (Agricultural & Veterinary Sciences):** Γεωπονία, Δασολογία, και Αλιεία, Επιστήμη Ζωικής Παραγωγής, Κτηνιατρική, Γεωργική Βιοτεχνολογία, Άλλες Γεωργικές Επιστήμες.
- **Κοινωνικές Επιστήμες (Social Sciences):** Ψυχολογία, Οικονομικά και Διοίκηση Επιχειρήσεων, Εκπαίδευση, Κοινωνιολογία, Νομική Επιστήμη – Δίκαιο, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνική & Οικονομική Γεωγραφία, ΜΜΕ και Επικοινωνίες, Άλλες Κοινωνικές Επιστήμες.
- **Ανθρωπιστικές επιστήμες & Τέχνες (Humanities & the Arts):** Ιστορία & Αρχαιολογία, Γλώσσες & Λογοτεχνία, Φιλοσοφία, Ηθική, Θρησκεία, Τέχνες, Άλλες Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Διάγραμμα 2.4: Μερίδιο (% αριθμός ατόμων) γυναικών νέων διδασκόντων στα έξι κύρια επιστημονικά πεδία, 2015-2018

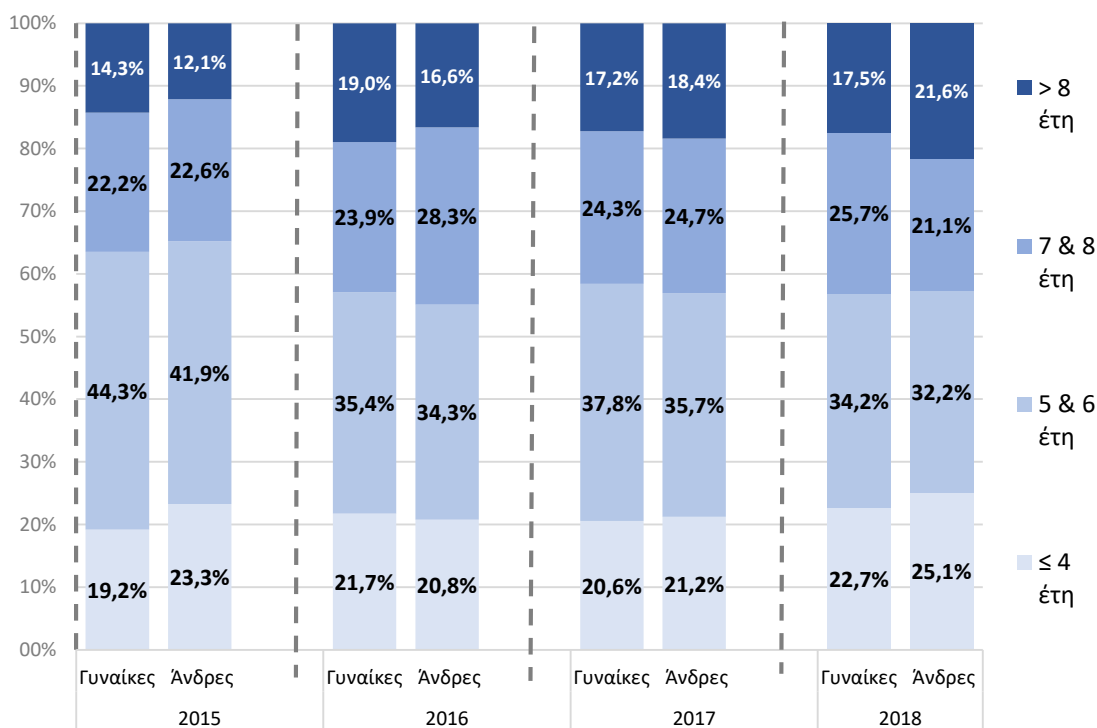

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 2.5) παρουσιάζει την κατανομή της χρονικής διάρκειας ολοκλήρωσης των διδακτορικών σπουδών ανά φύλο. Η παρουσίαση γίνεται ανά έτος για την περίοδο από το 2015 έως το 2018.

Για το 2018, οι γυναίκες υπολείπονται των ανδρών συναδέλφων τους στην ολοκλήρωση των σπουδών τους σε διάστημα έως 4 έτη (22,7% και 25,1%, αντίστοιχα), ενώ μεγαλύτερο μερίδιο γυναικών τις ολοκληρώνει σε διάστημα 5 έως 8 έτη σπουδών. Η εικόνα αντιστρέφεται για το διάστημα ολοκλήρωσης των σπουδών που ξεπερνά τα 8 έτη, όπου οι άνδρες καταγράφουν μεγαλύτερο μερίδιο.

Διαχρονικά, το μερίδιο των γυναικών που ολοκληρώνει την διατριβή του σε διάστημα έως 4 έτη καταγράφει μία ελαφρά αύξηση (από 19,2% για το 2015 στο 22,7% για το 2018), ενώ αντίστροφα μειώνεται το μερίδιο αυτών που την ολοκληρώνουν στο διάστημα μεταξύ 5 και 6 ετών (από 44,3% για το 2015 στο 34,2% για το 2018).

Διάγραμμα 2.5: Χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης των διδακτορικών σπουδών ανά φύλο, (% αριθμός ατόμων, ανδρών και γυναικών), 2015-2018

3. Συμμετοχή γυναικών στο ακαδημαϊκό προσωπικό

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών στις διάφορες βαθμίδες της ακαδημαϊκής ιεραρχίας καθώς τη συμμετοχή τους στα όργανα διοίκησης των Πανεπιστημίων. Τα στοιχεία αποτυπώνουν τη θέση των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις και θέσεις ευθύνης. Αναλυτικότερα, παρουσιάζονται τα μερίδια των γυναικών ανά βαθμίδα διδακτικού προσωπικού, η κατανομή τους ανά επιστημονικό πεδίο και η συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις ευθύνης.

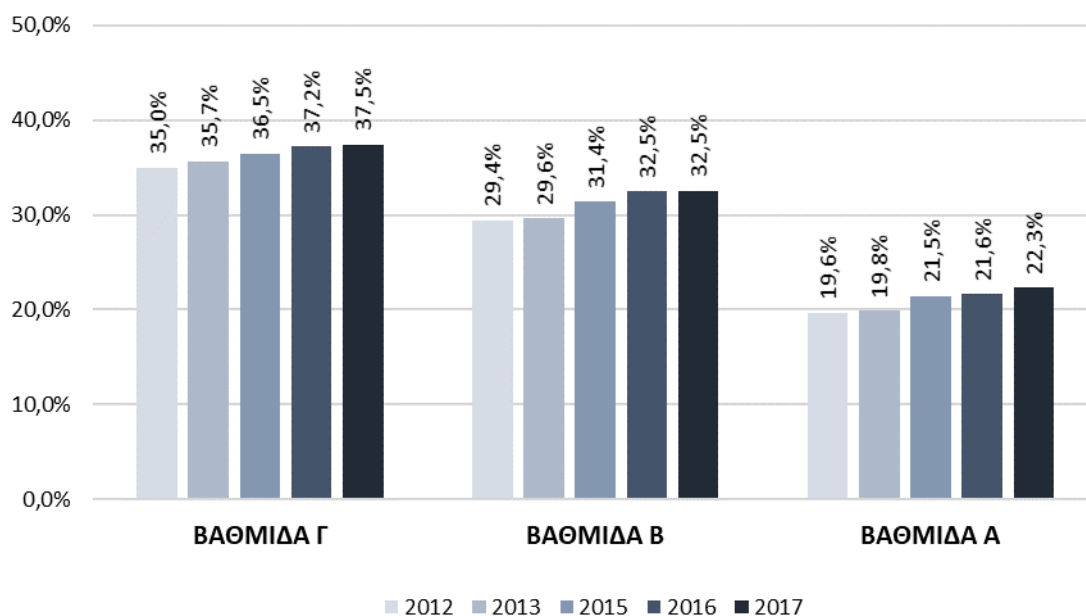
3.1 Συμμετοχή στο διδακτικό προσωπικό

Το Διάγραμμα 3.1. παρουσιάζει το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών ανά βαθμίδα της ακαδημαϊκής ιεραρχίας στην Ελλάδα. Οι βαθμίδες αυτές είναι οι Καθηγητής (Βαθμίδα Α), Αναπληρωτής Καθηγητής (Βαθμίδα Β), Επίκουρος Καθηγητής (Βαθμίδα Γ) ενώ παρουσιάζονται τα σχετικά ποσοστά για την περίοδο από το 2012 έως το 2017.

Τα τελευταία έτη σημειώνεται αύξηση των μεριδίων των γυναικών σε όλες τις βαθμίδες. Συγκεκριμένα, στη βαθμίδα Γ καταγράφεται αύξηση από 35,0% το 2012 σε 37,5% το 2017, στη βαθμίδα Β από 29,4% σε 32,5% και στη βαθμίδα Α από 19,6% σε 22,3%.

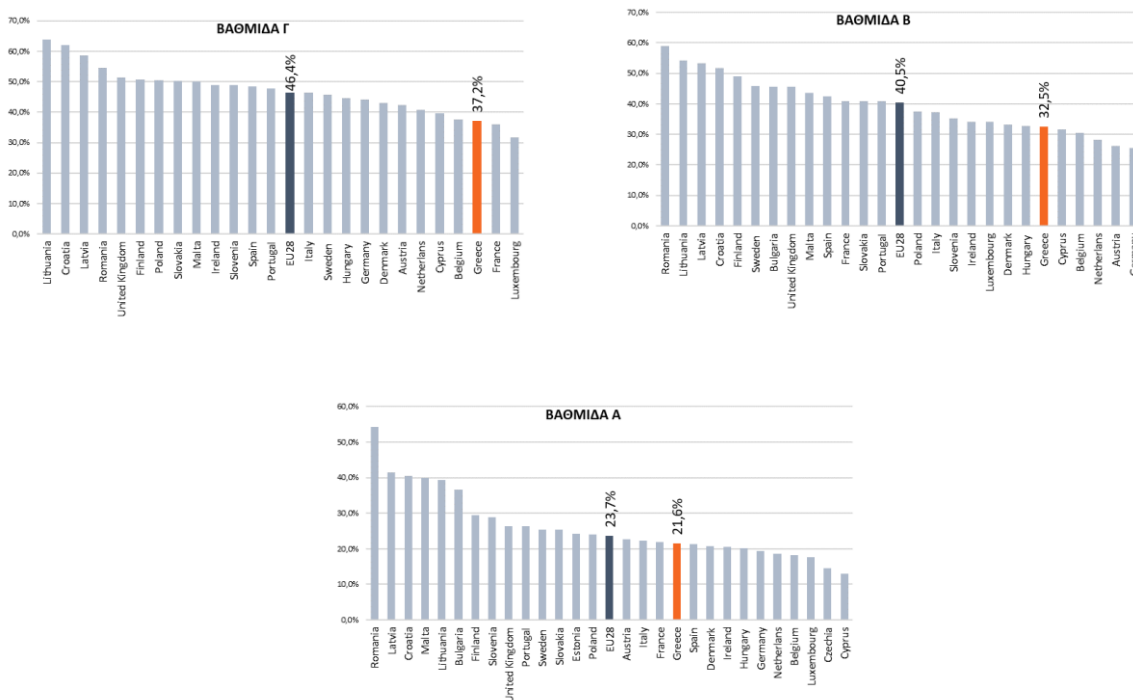
Ωστόσο, όσο αυξάνει η βαθμίδα της ακαδημαϊκής ιεραρχίας τόσο μειώνεται το μερίδιο της συμμετοχής των γυναικών. Αυτό το εύρημα ισχύει για όλα τα έτη.

Διάγραμμα 3.1: Ποσοστό (%) γυναικών ανά βαθμίδα ακαδημαϊκού προσωπικού στην Ελλάδα, 2012 -2017

Η υψηλότερη συγκέντρωση των γυναικών στις χαμηλότερες ακαδημαϊκές βαθμίδες καταγράφεται σε όλες τις χώρες της ΕΕ28 και είναι γνωστή ως «γυάλινη οροφή» (glass ceiling). Σε σχέση με την διακρατική θέση της χώρας, παρά το γεγονός ότι τα μερίδια των γυναικών στην Ελλάδα βρίσκονται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όλες τις βαθμίδες, το φαινόμενο της «γυάλινης οροφής» εμφανίζεται λιγότερο οξύ, στη βάση του μικρότερου εύρους μεταξύ ανώτατου και κατώτατου ποσοστού συγκέντρωσης. Για το πιο πρόσφατο έτος (2016), η συμμετοχή των γυναικών στη βαθμίδα Γ ξεκινά από το 37,2% και καταλήγει σε 21,6% στη βαθμίδα Α. Τα αντίστοιχα μερίδια του ευρωπαϊκού μέσου όρου είναι 46,4% και 23,7%, γεγονός που σημαίνει ότι οι γυναίκες που καταλήγουν στη βαθμίδα Α είναι υποδιπλάσιες αυτών που ξεκινούν στη βαθμίδα Γ.

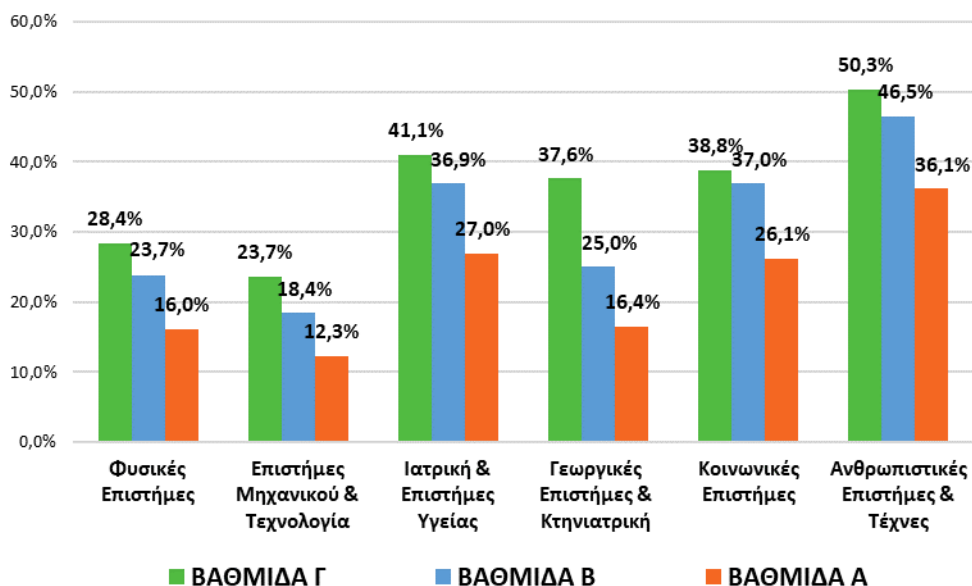
Διάγραμμα 3.2: Ποσοστό (%) γυναικών ανά βαθμίδα ακαδημαϊκού προσωπικού στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28, 2016, Έκδοση She figures 2018

Αναλύοντας τη συμμετοχή των γυναικών στις τρεις ακαδημαϊκές βαθμίδες ανά επιστημονικό πεδίο (Διάγραμμα 3.3), τα μεγαλύτερα ποσοστά γυναικών καταγράφονται στις «Ανθρωπιστικές Επιστήμες & Τέχνες», τις «Κοινωνικές Επιστήμες» και την «Ιατρική και Επιστήμες Υγείας» και τα μικρότερα στις «Φυσικές Επιστήμες» και τις «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία».

Το φαινόμενο της «γυάλινης οροφής» ισχύει σε όλα επιστημονικά πεδία.

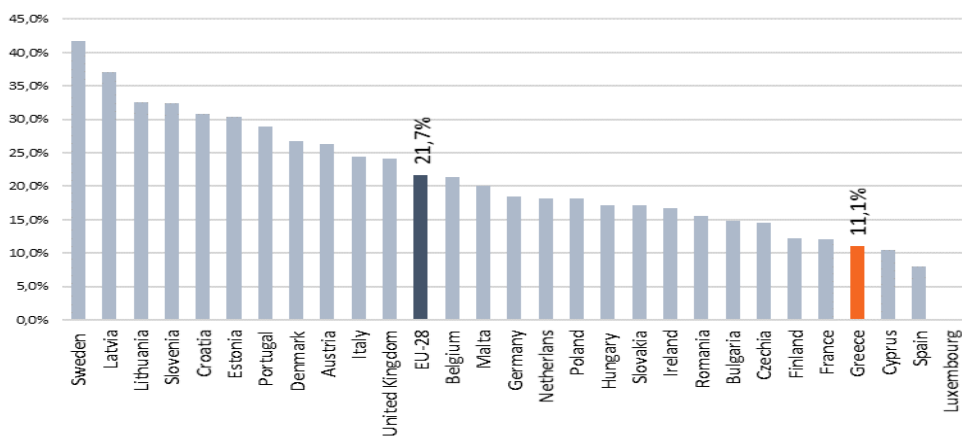
Διάγραμμα 3.3: Ποσοστό (%) γυναικών ανά κύριο επιστημονικό πεδίο και ανά βαθμίδα ακαδημαϊκού προσωπικού στην Ελλάδα, 2016, στοιχεία ΕΚΤ για την έκδοση She figures 2018

3.2 Συμμετοχή σε θέσεις ευθύνης και λήψης αποφάσεων

Το 2017, 4 ήταν οι γυναίκες οι οποίες κατείχαν την ανώτατη θέση στα όργανα διοίκησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (3 Πρυτάνεις στα Πανεπιστήμια και 1 Πρόεδρος στα ΤΕΙ). Το ποσοστό στο σύνολο των Πρυτάνεων και Προέδρων ήταν 11,1% ποσοστό που κατατάσσει την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις της ΕΕ28 (Διάγραμμα 3.4). Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι επιπλέον 19 γυναίκες κατείχαν θέσεις στα Πρυτανικά ή Διοικητικά Συμβούλια των ΑΕΙ, 12 στα Πανεπιστήμια και 7 στα ΤΕΙ, κάτι το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη στη διακρατική κατάταξη.

Διάγραμμα 3.4: Ποσοστό γυναικών ως επικεφαλής των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28, 2017, στοιχεία ΕΚΤ για την έκδοση She figures 2018

4. Συμμετοχή γυναικών στο προσωπικό Έρευνας & Ανάπτυξης

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει δείκτες για τη διάσταση του φύλου στο προσωπικό που απασχολείται σε δραστηριότητες Έρευνας & Ανάπτυξης (E&A) στην Ελλάδα.

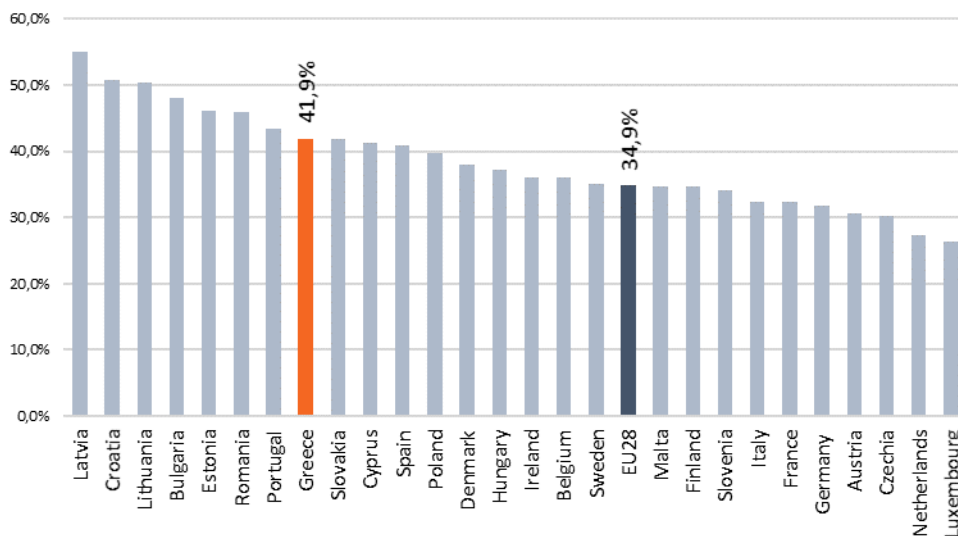
Οι δείκτες προέρχονται από τα πλέον πρόσφατα, με αναφορά στο έτος 2017, επίσημα στατιστικά στοιχεία E&A που παράγει το ΕΚΤ ως η αρμόδια εθνική αρχή του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος. Οι δείκτες αυτοί παρουσιάζουν τη συμμετοχή των δύο φύλων τόσο στο συνολικό προσωπικό E&A (ενότητα 4.1), όσο και στο ερευνητικό προσωπικό (ενότητα 4.2), με ανάλυση στους τέσσερις τομείς της οικονομίας που διακρίνει το εγχειρίδιο Frascati: επιχειρήσεις, κρατικός τομέας, τριτοβάθμια εκπαίδευση και τομείας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων. Αναλύονται επίσης χαρακτηριστικά όπως το επίπεδο σπουδών, η ηλικία, η συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις διαφορετικές περιοχές της επιστήμης, ενώ παρουσιάζεται η θέση της Ελλάδας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.1 Συμμετοχή στο συνολικό προσωπικό E&A

Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία για το 2017, το συνολικό προσωπικό που απασχολείται σε E&A στην Ελλάδα ανέρχεται σε 94.560 άτομα. Από αυτά, οι 39.665 είναι γυναίκες, με το σχετικό ποσοστό να ανέρχεται σε 41,9%.

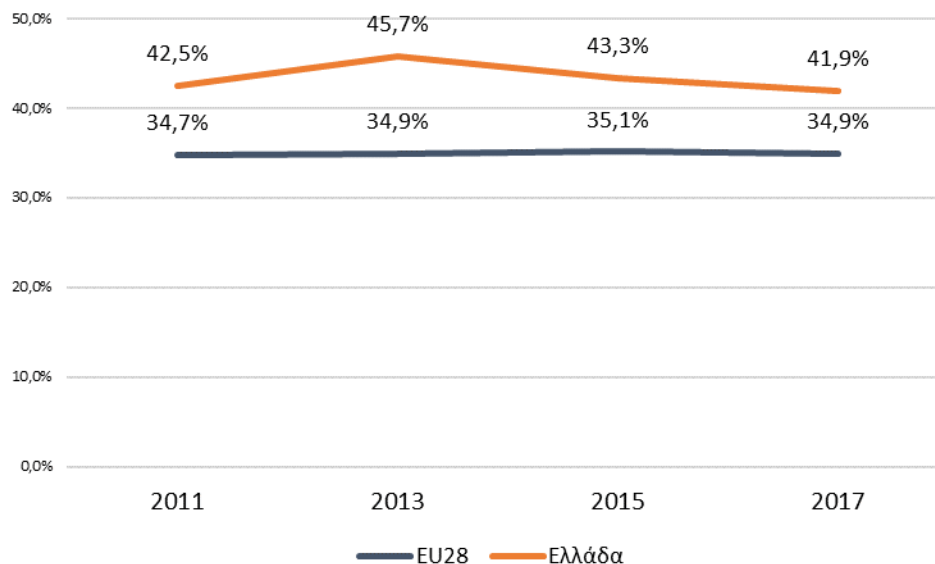
Με βάση το ποσοστό αυτό, η Ελλάδα κατατάσσεται 8η μεταξύ των χωρών της ΕΕ28.

Διάγραμμα 4.1 Ποσοστό γυναικών στο προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28 (% αριθμός ατόμων), 2017

Στο Διάγραμμα 4.2 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στο συνολικό προσωπικό E&A για την Ελλάδα και την ΕΕ28, μετά το 2011. Το υψηλότερο ποσοστό στην Ελλάδα καταγράφεται το 2013 (45,7%) ενώ στην ΕΕ28 παραμένει περίπου σταθερό και κυμαίνεται περί το 35%.

Διάγραμμα 4.2 Ποσοστό γυναικών στο προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης στην Ελλάδα και την ΕΕ28, (% αριθμός ατόμων), 2011-2017

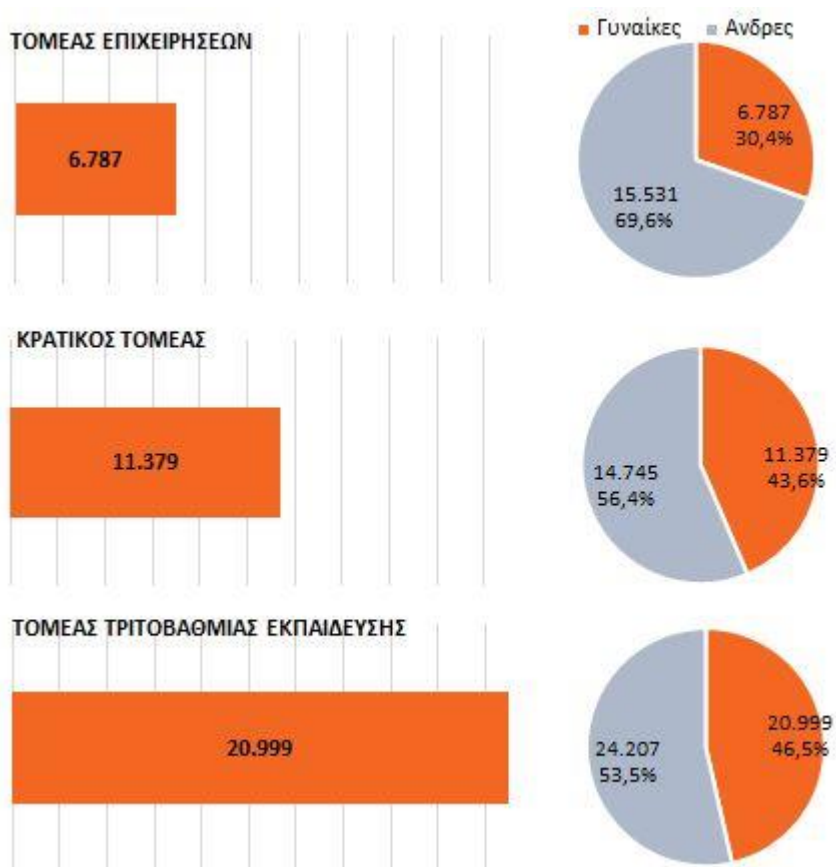
Στους τρεις μεγαλύτερους τομείς εκτέλεσης E&A, τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector - HES), τον κρατικό τομέα (Government Sector - GOV) και τον τομέα επιχειρήσεων (Business Enterprise Sector - BES), ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται ως προσωπικό E&A είναι μικρότερος των ανδρών. Οι γυναίκες υπερτερούν ελαφρά των ανδρών στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private Nonprofit Sector - PNP).

Αναλυτικότερα, στον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολούνται συνολικά 20.999 γυναίκες σε δραστηριότητες E&A (ερευνήτριες και λοιπό προσωπικό) και αποτελούν το 46,5% του συνολικού προσωπικού E&A του τομέα. Στον κρατικό τομέα απασχολούνται 11.379 γυναίκες (43,6% του συνολικού προσωπικού E&A του τομέα) ενώ στον τομέα των επιχειρήσεων απασχολούνται 6.787 γυναίκες (30,4% του συνολικού προσωπικού E&A του τομέα). Οι γυναίκες που απασχολούνται στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων αριθμούν τα 500 άτομα (54,8% του συνολικού προσωπικού E&A του τομέα).

Πίνακας 4.1. Προσωπικό Ε&Α (αριθμός ατόμων) ανά φύλο και τομέα εκτέλεσης Ε&Α, 2017

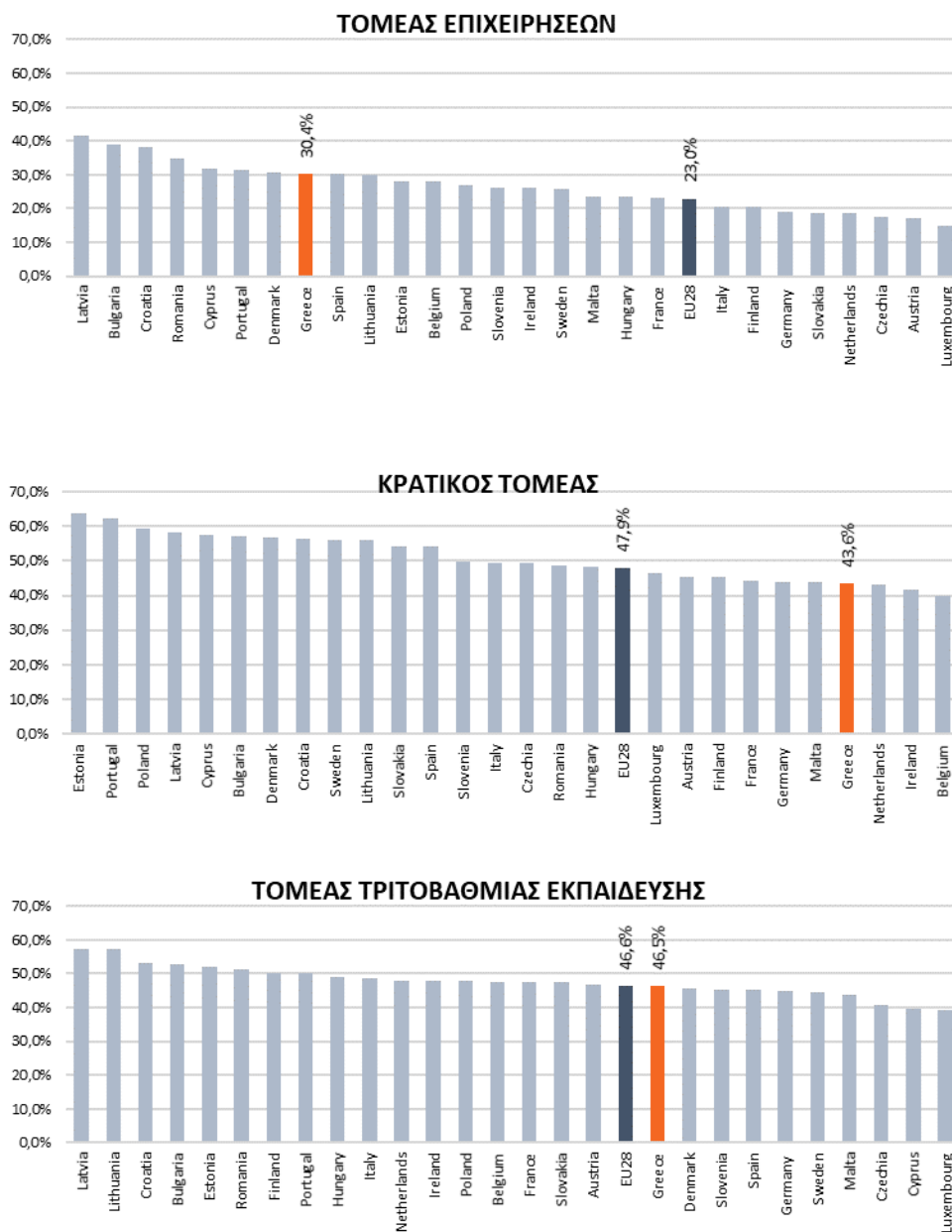
Τομέας εκτέλεσης Ε&Α	Προσωπικό Ε&Α (αριθμός ατόμων)		
	Γυναίκες	Άνδρες	Σύνολο
Τομέας επιχειρήσεων	6.787	15.531	22.318
Κρατικός τομέας	11.379	14.745	26.124
Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	20.999	24.207	45.206
Τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων	500	412	912
Σύνολο	39.665	54.895	94.560

Διάγραμμα 4.3 Κατανομή προσωπικού Ε&Α ανά φύλο (αριθμός ατόμων και %) στον τομέα επιχειρήσεων, τον κρατικό τομέα και τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2017

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο μέσος όρος του ποσοστού των γυναικών στο προσωπικό Ε&Α στους τρεις τομείς για το 2017 διαμορφώνεται ως εξής: οι γυναίκες αποτελούν το 46,6% του συνολικού ανθρώπινου δυναμικού Ε&Α στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 47,9% στον κρατικό τομέα και το 23,0% στον τομέα των επιχειρήσεων. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 8^η θέση στον τομέα των επιχειρήσεων, στην 24^η θέση στον κρατικό τομέα και στην 18^η θέση στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

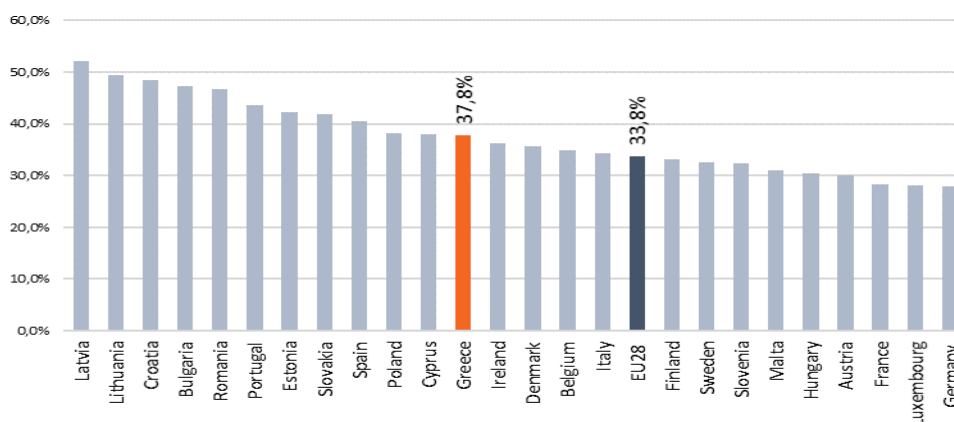
Διάγραμμα 4.4. Ποσοστό (% αριθμός ατόμων) γυναικών στο προσωπικό Ε&Α στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28 στον τομέα επιχειρήσεων, τον κρατικό τομέα και τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2017

4.2 Συμμετοχή στο ερευνητικό προσωπικό

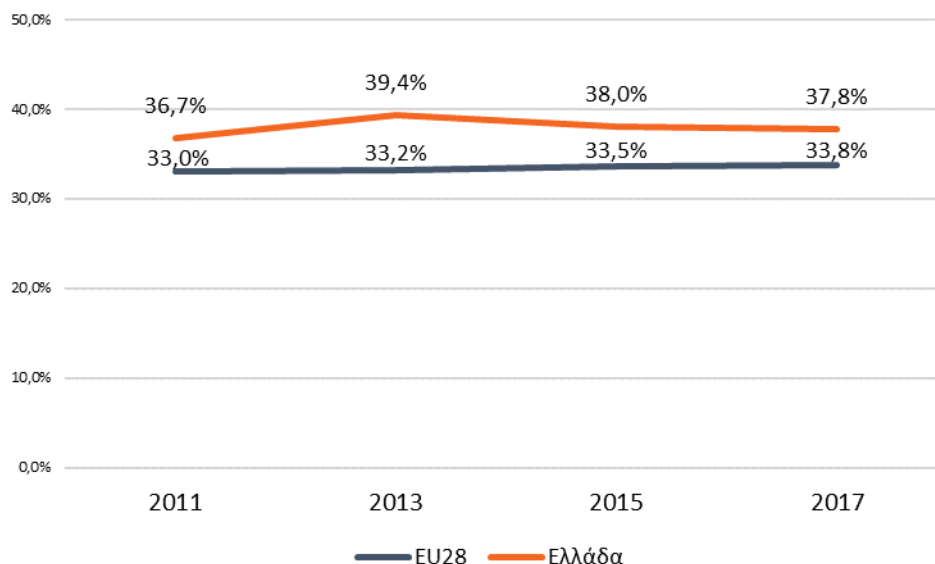
Το 2017 το ερευνητικό προσωπικό στην Ελλάδα ήταν 61.616 άτομα, εκ των οποίων 23.301 γυναίκες, με το σχετικό ποσοστό να διαμορφώνεται στο 37,8%. Με βάση το ποσοστό αυτό, η Ελλάδα κατατάσσεται 12^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ28.

Διάγραμμα 4.5 Ποσοστό γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28 (% αριθμός ατόμων), 2017

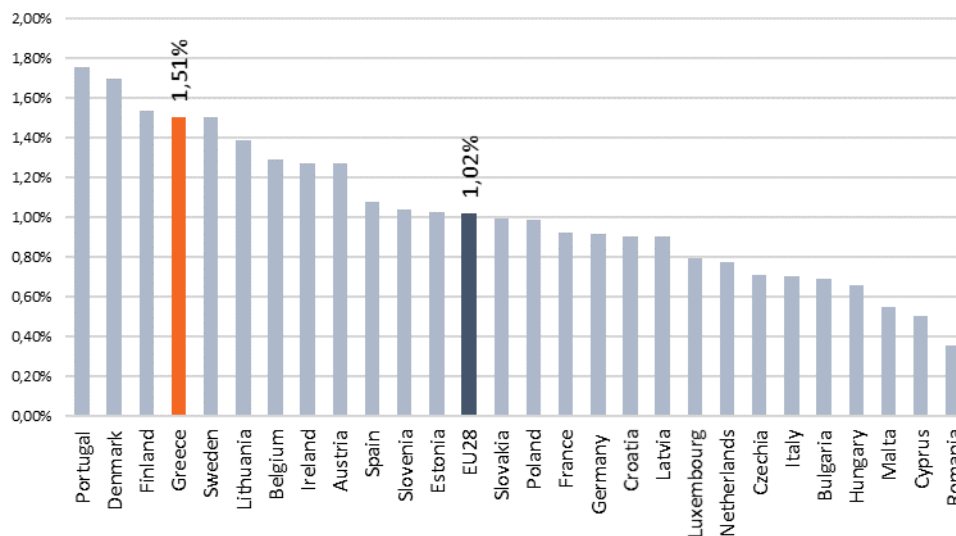
Στο Διάγραμμα 4.6 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού των γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό για την Ελλάδα και την ΕΕ28, μετά το 2011. Το υψηλότερο ποσοστό στην Ελλάδα καταγράφεται το 2013 (39,4%) ενώ στην ΕΕ28 κυμαίνεται περί το 33% με αυξητικές τάσεις.

Διάγραμμα 4.6 Ποσοστό γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στην Ελλάδα και την ΕΕ28, (% αριθμός ατόμων), 2011-2017

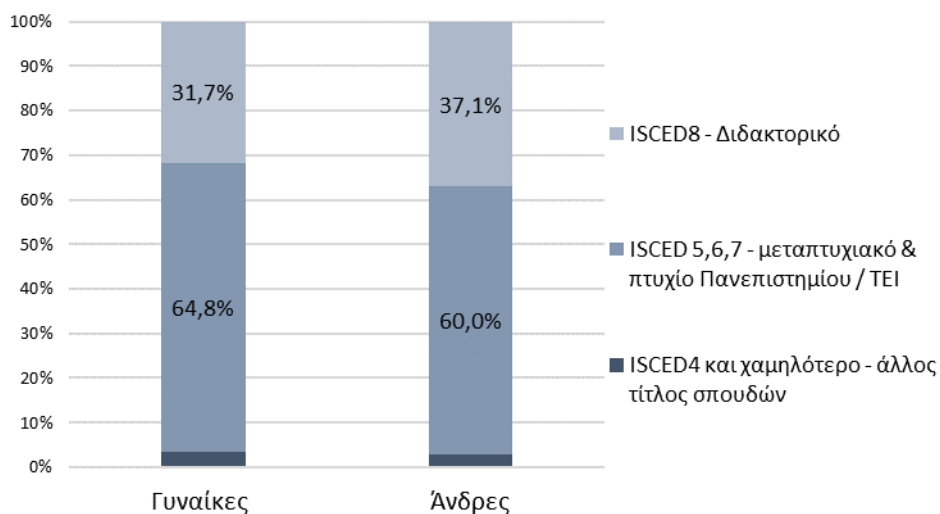
Οι γυναίκες ερευνήτριες αποτελούν το 1,51% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην ΕΕ28 (Διάγραμμα 4.7).

Διάγραμμα 4.7 Ποσοστό γυναικών ερευνητριών στη συνολική απασχόληση στην Ελλάδα και την ΕΕ28, (% αριθμός ατόμων), 2017

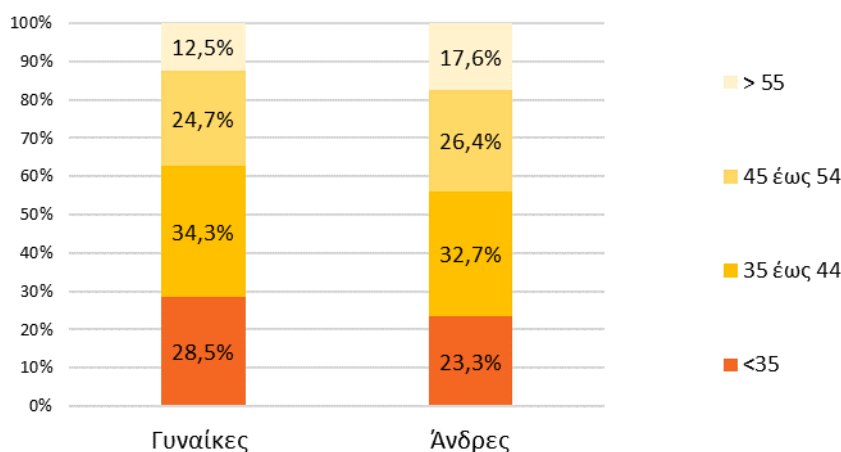
Το Διάγραμμα 4.8 παρουσιάζει την κατανομή μεταξύ των γυναικών και ανδρών που ανήκουν στο ερευνητικό προσωπικό της χώρας ανά επίπεδο σπουδών για το 2017. Στο επίπεδο σπουδών που αναφέρεται στην κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή/και πτυχίου πανεπιστημίου (ISCED, 5,6,7) εμπίπτει το 64,8% των γυναικών ενώ στο υψηλότερο επίπεδο (κάτοχος διδακτορικού) εμπίπτει το 31,7%. Τα αντίστοιχα ποσοστά των ανδρών είναι 60,0% και 37,1%, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 4.8 Κατανομή (% αριθμός ατόμων) γυναικών και ανδρών που ανήκουν στο ερευνητικό προσωπικό ανά επίπεδο σπουδών, 2017

Όσον αφορά την ηλικία των ανδρών και των γυναικών που ανήκουν στο ερευνητικό προσωπικό της χώρας, το Διάγραμμα 4.9 παρουσιάζει την κατανομή τους ανά ηλικιακή ομάδα για το 2017. Μεταξύ των γυναικών, η ηλικιακή κατηγορία από 35 έως 44 έτη καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο (34,4%). Ακολουθούν οι κατηγορίες κάτω από 35 έτη (28,5%) και από 45 έως 54 έτη (24,7%).

Διάγραμμα 4.9. Κατανομή (% αριθμός ατόμων) γυναικών και ανδρών που ανήκουν στο ερευνητικό προσωπικό ανά ηλικιακή ομάδα, 2017

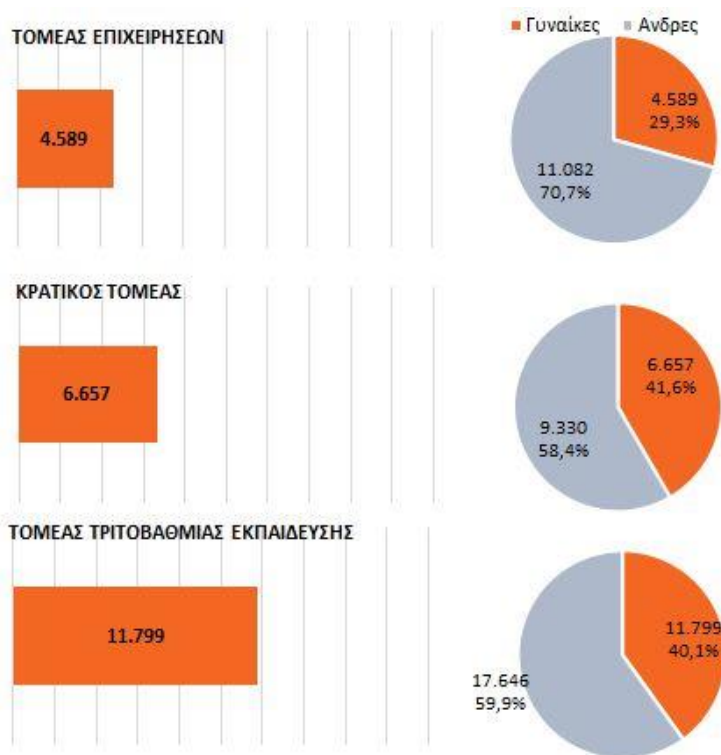
Στους τρεις μεγαλύτερους τομείς εκτέλεσης Ε&Α, τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τον κρατικό τομέα και τον τομέα επιχειρήσεων, ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται ως ερευνητικό προσωπικό είναι μικρότερος των ανδρών. Στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (τομέας PNP), ο αριθμός των γυναικών είναι ίσος με των ανδρών.

Αναλυτικότερα, στον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολούνται συνολικά 11.799 γυναίκες ως ερευνήτριες και αποτελούν το 40,1% του ερευνητικού προσωπικού του τομέα. Στον κρατικό τομέα απασχολούνται 6.657 γυναίκες (41,6% του ερευνητικού προσωπικού του τομέα) ενώ στον τομέα των επιχειρήσεων απασχολούνται 4.589 γυναίκες (29,3% του ερευνητικού προσωπικού Ε&Α του τομέα). Ο αριθμός των γυναικών που απασχολείται στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων είναι 256 (49,9% του ερευνητικού προσωπικού του τομέα).

Πίνακας 4.2 Ερευνητικό προσωπικό (αριθμός ατόμων) ανά φύλο και τομέα εκτέλεσης Ε&Α, 2017

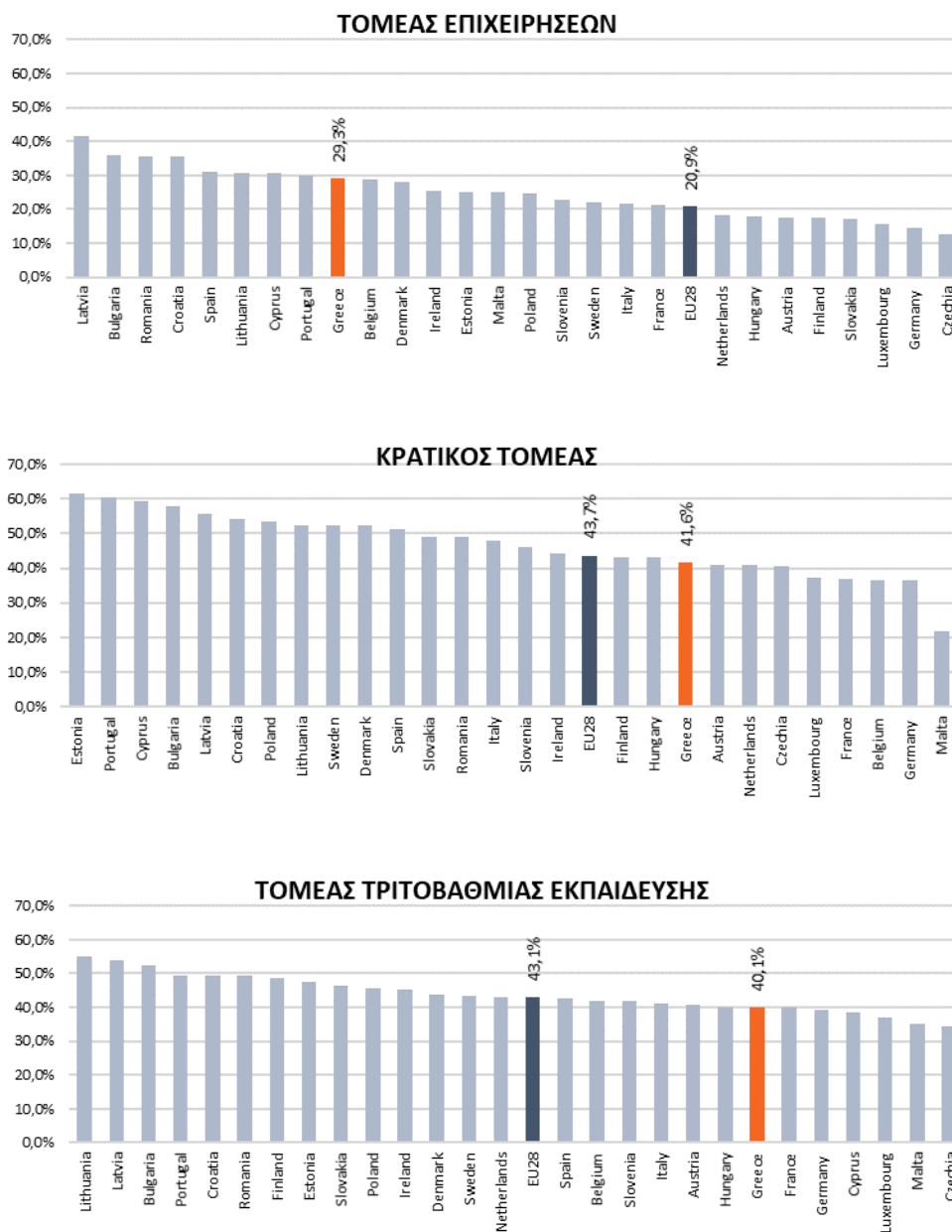
Τομέας εκτέλεσης Ε&Α	Ερευνητικό προσωπικό (αριθμός ατόμων)		
	Γυναίκες	Άνδρες	Σύνολο
Τομέας επιχειρήσεων	4.589	11.082	15.671
Κρατικός τομέας	6.657	9.330	15.987
Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	11.799	17.646	29.445
Τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων	256	257	513
Σύνολο	23.301	38.315	61.616

Διάγραμμα 4.10 Κατανομή ερευνητικού προσωπικού ανά φύλο (αριθμός ατόμων και %) στον τομέα επιχειρήσεων, τον κρατικό τομέα και τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2017

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο μέσος όρος για το ποσοστό των γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στους τρεις τομείς για το 2017 διαμορφώνεται ως εξής: οι γυναίκες αποτελούν το 43,1% των ερευνητών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 43,7% στον κρατικό τομέα και το 20,9% στον τομέα των επιχειρήσεων. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 9^η θέση στον τομέα των επιχειρήσεων, στην 17^η θέση στον κρατικό τομέα και στην 15^η θέση στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Διάγραμμα 4.11 Ποσοστό (% αριθμός ατόμων) γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στην Ελλάδα και τις χώρες της ΕΕ28 στον τομέα επιχειρήσεων, τον κρατικό τομέα και τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2017

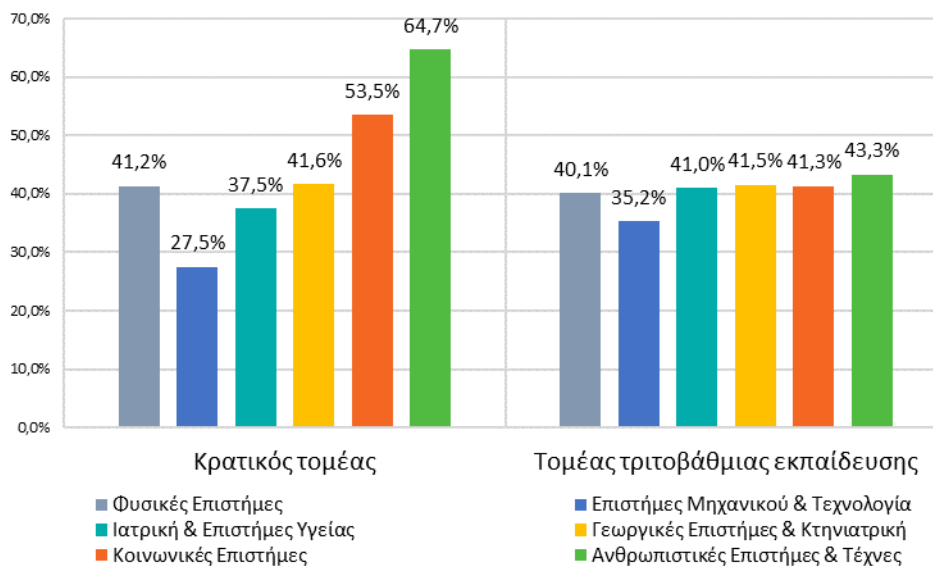
Όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στα κύρια επιστημονικά πεδία στα οποία εντάσσονται οι ερευνητικές δραστηριότητες του κρατικού τομέα και του τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Διάγραμμα 4.12 απεικονίζει τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών ερευνητριών σε αυτά, σε σχέση με τους άνδρες.

Στον κρατικό τομέα, τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών ερευνητριών καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ανθρωπιστικές Επιστήμες & Τέχνες» και «Κοινωνικές Επιστήμες», όπου μάλιστα οι

γυναίκες αποτελούν την πλειονότητα έναντι των ανδρών. Οι γυναίκες έχουν τη χαμηλότερη συμμετοχή στο επιστημονικό πεδίο «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία», μόλις 27,5%.

Στον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η συμμετοχή των γυναικών ερευνητριών στα έξι κύρια επιστημονικά πεδία δεν εμφανίζει μεγάλες διαφοροποιήσεις. Το επιστημονικό πεδίο «Ανθρωπιστικές Επιστήμες & Τέχνες» έχει το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής γυναικών (43,3%) και το επιστημονικό πεδίο «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία» το χαμηλότερο (35,2%)

Διάγραμμα 4.12. Ποσοστά γυναικών ερευνητριών (% αριθμός ατόμων) ανά κύριο επιστημονικό πεδίο στον κρατικό τομέα και τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2017

Στον τομέα των επιχειρήσεων, ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας με τα υψηλότερα ποσοστά γυναικών που απασχολούνται ως ερευνητικό προσωπικό είναι ο κλάδος της ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας (50,6%). Ακολουθούν διάφοροι κλάδοι του τομέα των Υπηρεσιών: οι δραστηριότητες μεταφοράς & αποθήκευσης, ο χρηματοπιστωτικός κλάδος, οι επιστημονικές δραστηριότητες κ.α. Χαμηλή είναι η συμμετοχή των γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στις ΤΠΕ (κλάδος Ι. Ενημέρωση και Επικοινωνία) (Διάγραμμα 4.13).

Διάγραμμα 4.13 Ποσοστό (% αριθμός ατόμων) γυναικών στο ερευνητικό προσωπικό στον τομέα των επιχειρήσεων ανά κύριο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Nace rev2), 2017

5. Συμμετοχή γυναικών σε ερευνητικά έργα και δράσεις

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τις επιδόσεις των γυναικών σε ερευνητικά έργα και δράσεις σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τις επιδόσεις σε δύο δράσεις του Ορίζοντα 2020, αυτές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council – ERC) και των δράσεων Marie Skłodowska-Curie (MSCA). Επίσης, παρουσιάζει τις επιδόσεις σε μία σειρά από εθνικές δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση των νέων ερευνητών/ερευνητριών και χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ και συγκεκριμένα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση 2014-2020».

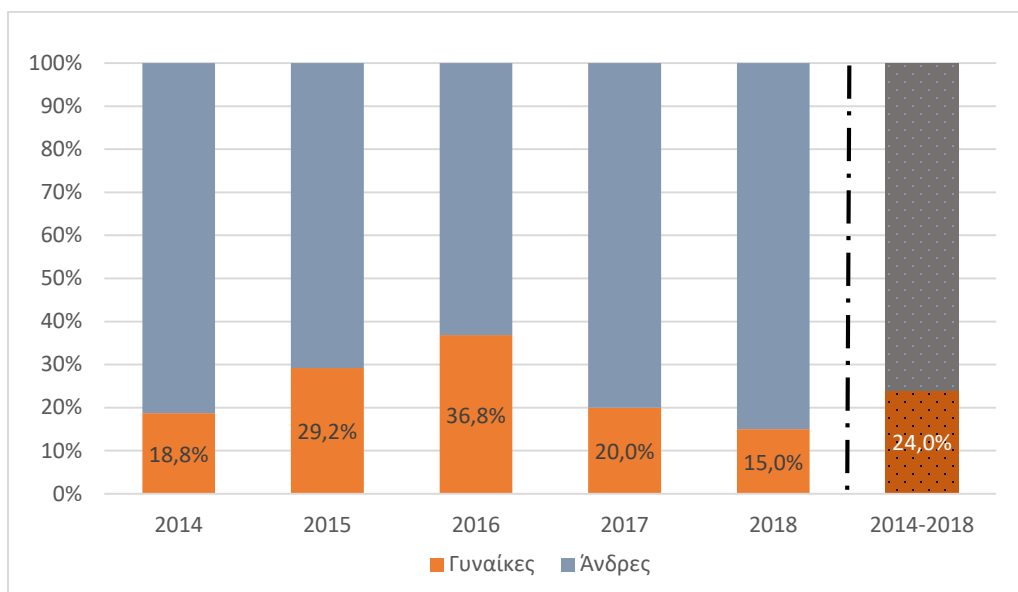
5.1 Συμμετοχή στον Ορίζοντα 2020

Το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» αποτελεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία με χρηματοδότηση 80 δισ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020. Μεταξύ των δράσεων του Ορίζοντα 2020, οι χρηματοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council, ERC) και οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς χρηματοδοτούν έργα υψηλής επιστημονικής αριστείας που υλοποιούνται είτε από μεμονωμένους ερευνητές είτε από ερευνητικές ομάδες με επικεφαλής έναν «βασικό ερευνητή». Η ανάλυση που ακολουθεί αφορά τις παραπάνω δύο δράσεις και στηρίζεται στην ανάλυση του φύλου αυτού του μεμονωμένου ή βασικού ερευνητή.

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 5.1) αφορά τους Έλληνες/Ελληνίδες υπότροφους του ERC και παραθέτει την ετήσια κατανομή τους για τα έτη 2014-2018. Συνολικά στη διάρκεια της περιόδου 2014-2018, χρηματοδοτήθηκαν 104 ελληνικές προτάσεις/ υπότροφοι, εκ των οποίων 25 γυναίκες. Διαχρονικά, το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών διαμορφώνεται στο 24%, με ετήσιες διακυμάνσεις, π.χ. το 2014 ήταν 18,8%, το 2016 έφθασε στο 36,8% και το 2018 μειώθηκε στο 15,0%.

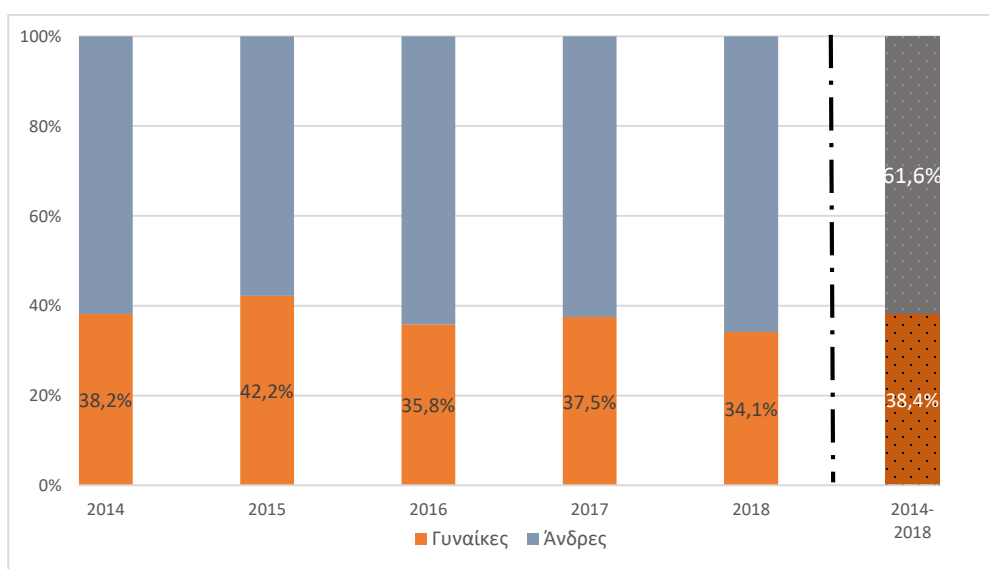
Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι από τους 104 συνολικά υποτρόφους του ERC, οι 29 υλοποιούν την έρευνά τους σε ελληνικό ίδρυμα. Από αυτούς, οι 5 είναι γυναίκες.

Διάγραμμα 5.1: Κατανομή Ελλήνων υποτρόφων στα έργα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council, ERC) ανά φύλο, 2014-2018.

Αντίστοιχα, για τις δράσεις Marie Sklodowska Curie (MSCA), το Διάγραμμα 5.2 παρουσιάζει την κατανομή των Ελλήνων/Ελληνίδων υποτρόφων για τα έτη 2014-2018. Συνολικά στη διάρκεια της περιόδου 2014-2018, χρηματοδοτήθηκαν 1.550 υπότροφοι από την Ελλάδα, εκ των οποίων 595 γυναίκες. Το συνολικό ποσοστό της συμμετοχής των γυναικών για την περίοδο είναι μεγαλύτερο από αυτό του ERC, και φθάνει το 38,4%. Παρουσιάζει δε, μικρότερη διαχρονική διακύμανση, κινούμενο μεταξύ 34% και 42% για όλα τα έτη της περιόδου 2014-2018.

Διάγραμμα 5.2: Κατανομή Ελλήνων υποτρόφων στις δράσεις Marie Sklodowska Curie (MSCA) ανά φύλο, 2014-2018

5.2 Συμμετοχή σε εθνικά έργα και δράσεις υποστήριξης των νέων επιστημόνων

Επιπλέον των ευρωπαϊκών έργων, διαθέσιμα στοιχεία υπάρχουν και για τις επιδόσεις των γυναικών σε μία σειρά από εθνικές δράσεις ενίσχυσης ερευνητών/ερευνητριών την περίοδο 2016-2020. Οι δράσεις αυτές αφορούν στις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για τη στήριξη των νέων επιστημόνων και ερευνητών και χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» ΕΣΠΑ 2014-2020.

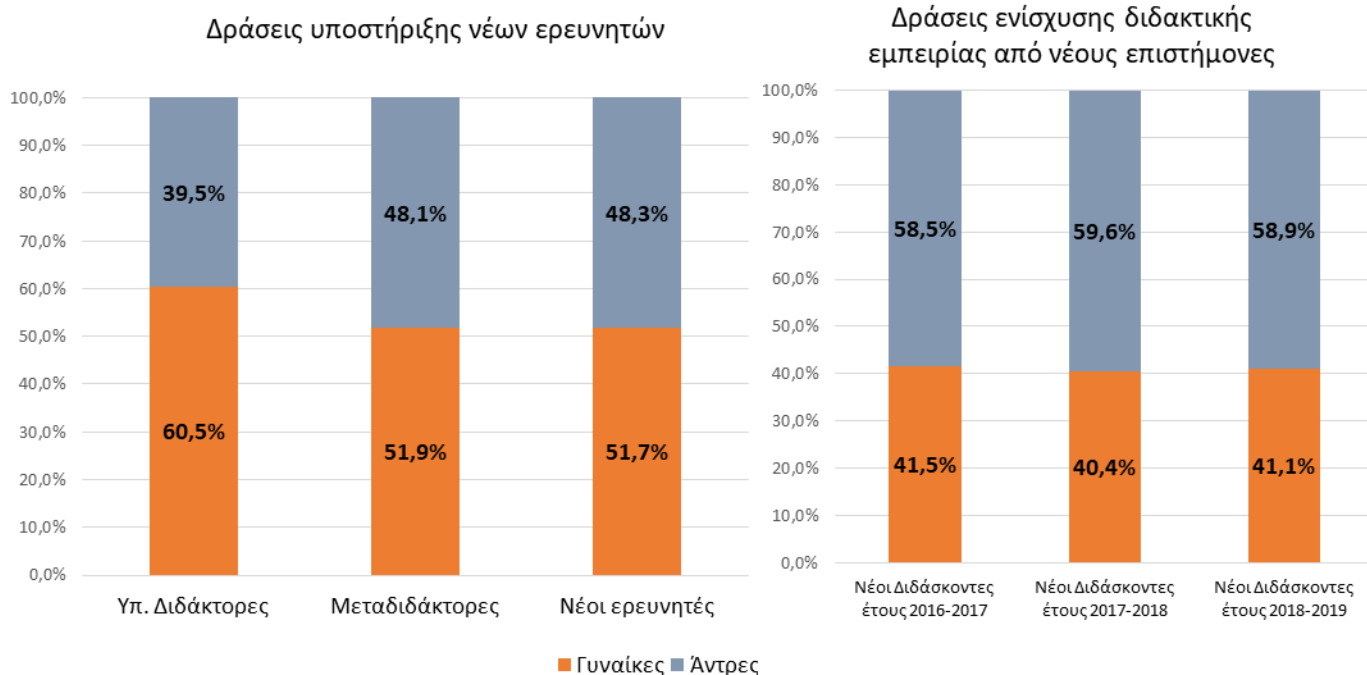
Το ΕΚΤ έχει αναλάβει την αποτύπωση των ωφελούμενων και την αποτίμηση των δράσεων αυτών, οι οποίες είναι:

- Υλοποίηση διδακτορικής έρευνας
 - Ενίσχυση Α.Δ. για υλοποίηση διδακτορικής έρευνας (ΕΔΒΜ10) Α' και Β' κύκλος
 - Πρόγραμμα Χορήγησης Υποτροφιών για Μεταπτυχιακές Σπουδές Δευτέρου Κύκλου Σπουδών (ΕΔΒΜ31)
- Ενίσχυση μεταδιδακτορικής έρευνας
 - Ενίσχυση Μεταδιδακτόρων ερευνητών-ερευνητριών (ΕΔΒΜ11)
- Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές (ΕΔΒΜ34)
- Απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού
 - Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2016-2017 (ΕΔΒΜ20)
 - Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2017-2018 (ΕΔΒΜ45)
 - Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2018-2019 (ΕΔΒΜ82)

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 5.3) παραθέτει την κατανομή μεταξύ των γυναικών και των ανδρών ανά πληθυσμό-στόχο των συγκεκριμένων δράσεων. Αυτοί έχουν ομαδοποιηθεί σε δύο γενικές κατηγορίες. Η κατηγορία των δράσεων υποστήριξης νέων ερευνητών (ΕΔΒΜ10 και ΕΔΒΜ31, ΕΔΒΜ11, ΕΔΒΜ34) και η οποία αφορά στους υποψήφιους διδάκτορες, μεταδιδάκτορες και νέους ερευνητές, και η κατηγορία των Δράσεων ενίσχυσης διδακτικής εμπειρίας (ΕΔΒΜ20, ΕΔΒΜ45 και ΕΔΒΜ82) και η οποία αφορά σε αυτούς που ανέλαβαν διδακτικά καθήκοντα σε πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Στην περίπτωση των δράσεων υποστήριξης νέων ερευνητών, οι γυναίκες υποψήφιες διδάκτορες υπερτερούν σαφώς των ανδρών αφού καταγράφουν ποσοστά συμμετοχής 60,5%. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση των μεταδιδακτόρων και νέων ερευνητών (51,9% και 51,7%, αντίστοιχα). Αντίστροφα, στην περίπτωση των Δράσεων ενίσχυσης διδακτικής εμπειρίας, οι γυναίκες υπολείπονται των ανδρών και στα τρία ακαδημαϊκά έτη (41,5%, 40,4% και 41,1%, αντίστοιχα).

Διάγραμμα 5.3: Κατανομή ωφελούμενων στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την υποστήριξη νέων ερευνητών / επιστημόνων, ανά φύλο, 2016-2019

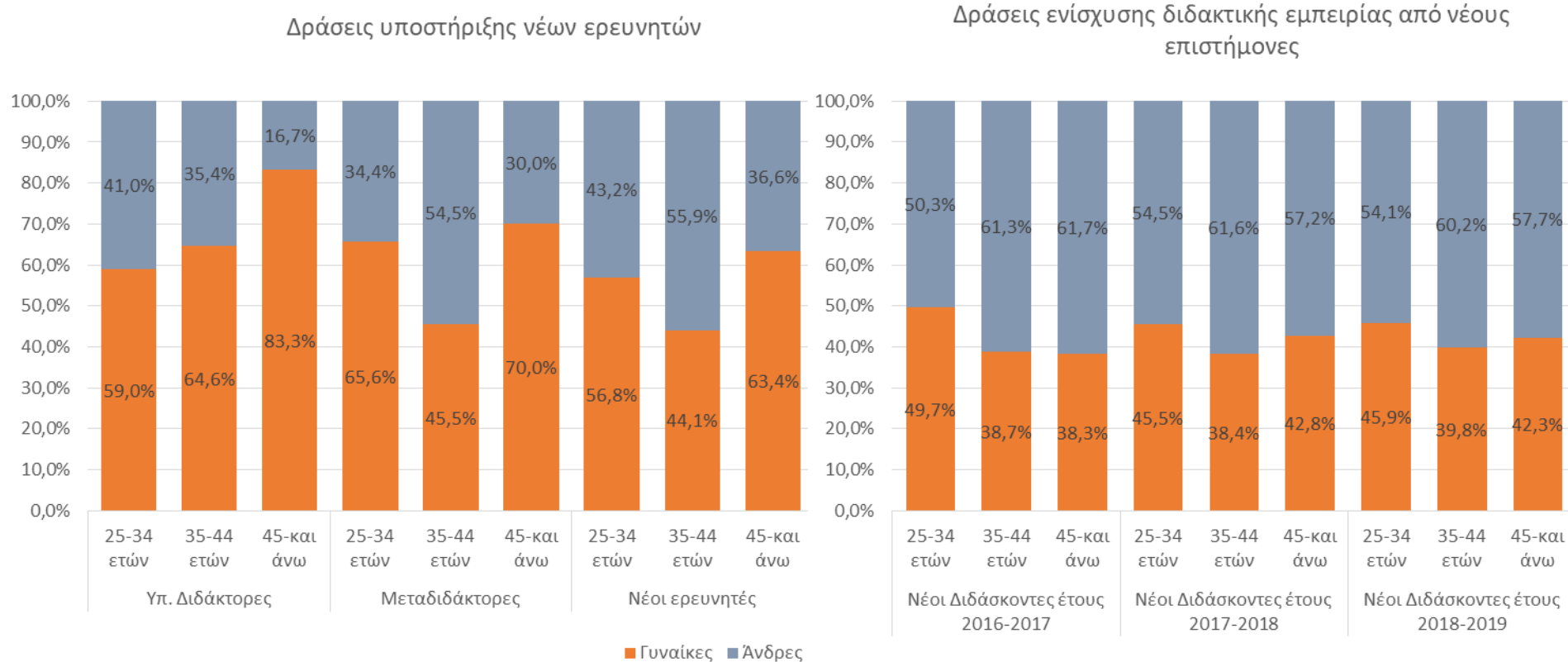

Όσον αφορά την ηλικία των ωφελούμενων ανδρών και γυναικών, το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 5.4) παραθέτει την κατανομή ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα των ωφελούμενων.

Σε ότι αφορά στις Δράσεις υποστήριξης ερευνητών και με την εξαίρεση μόνο δύο περιπτώσεων (στην κατηγορία των μεταδιδακτόρων και για το ηλικιακό εύρος μεταξύ 35-44 έτη, και στην κατηγορία των νέων ερευνητών και για το ηλικιακό εύρος μεταξύ 35-44 έτη), οι γυναίκες υπερτερούν στη συμμετοχή έναντι των ανδρών σε όλες τις άλλες κατηγορίες. Τα σχετικά ποσοστά είναι αρκετά αυξημένα, αφού ξεκινούν από το 56,8% και φθάνουν και το 83,3% σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Αντίστροφα, στις Δράσεις ενίσχυσης διδακτικής εμπειρίας, οι γυναίκες, όπως αναφέρθηκε, υπολείπονται της συμμετοχής των ανδρών. Αυτό ισχύει για όλες τις ηλικιακές ομάδες, και για τα τρία ακαδημαϊκά έτη (2016-2017, 2017-2018, 2018-2019). Ενδεικτικά, τα μεγαλύτερα ποσοστά γυναικείας συμμετοχής καταγράφονται και στις τρεις περιόδους από αυτές στην ηλικιακή ομάδα μεταξύ 25-34 έτη (49,7%, 45,5% και 45,9%, αντίστοιχα).

Διάγραμμα 5.4: Κατανομή ωφελούμενων στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την υποστήριξη νέων ερευνητών / επιστημόνων, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, (% αριθμός ατόμων), 2016-2019

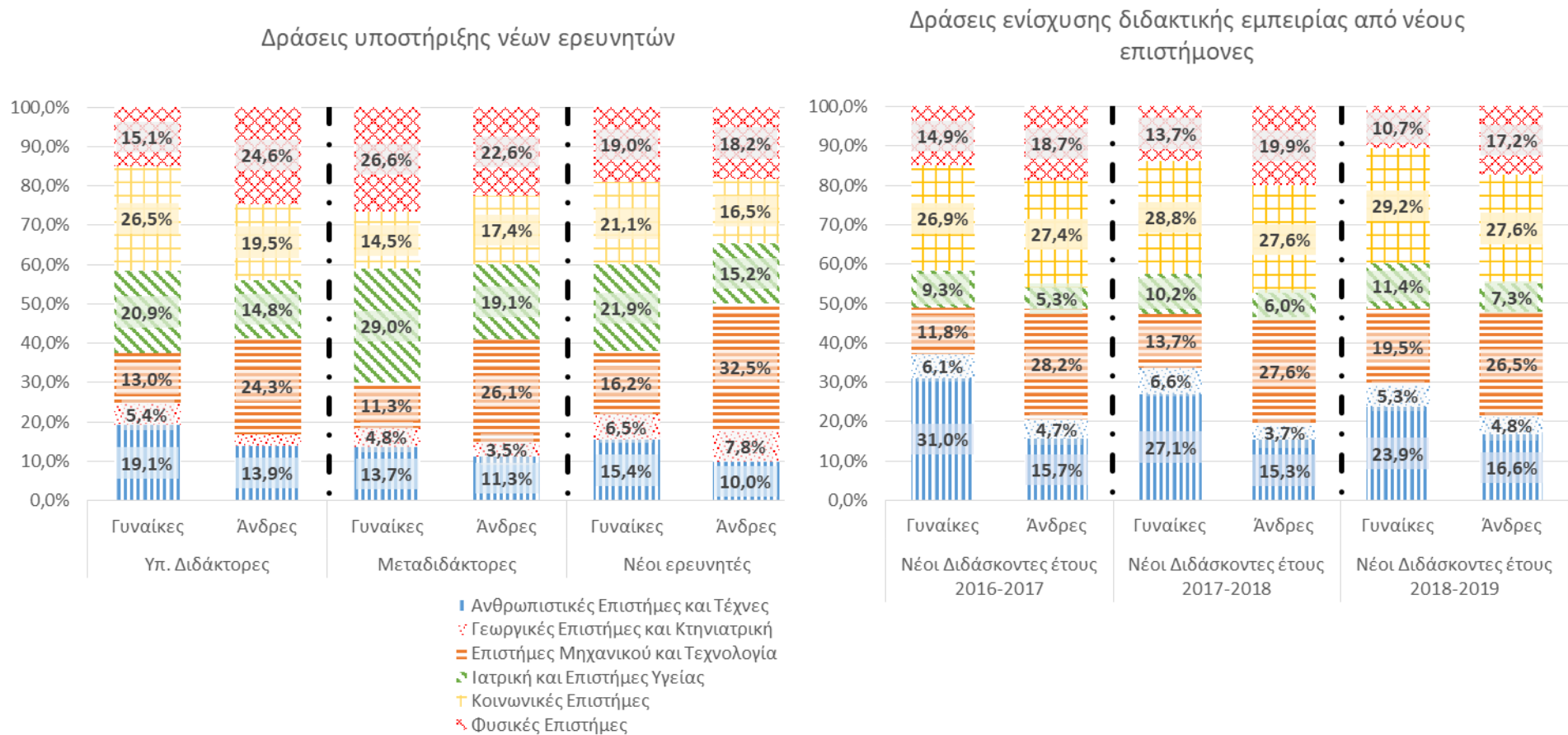
Όσον αφορά τα επιστημονικά πεδία, το Διάγραμμα 5.5 παρουσιάζει την κατανομή των ωφελούμενων των δράσεων ανά φύλο και ανά επιστημονικό πεδίο.

Εξετάζοντας την συμμετοχή των γυναικών στις Δράσεις υποστήριξης νέων ερευνητών, καταγράφονται τα εξής ευρήματα. Η ποσοστιαία συγκέντρωση των γυναικών είναι υψηλότερη από αυτή των ανδρών στον κλάδο της Ιατρικής και των Επιστημών Υγείας. Αυτό ισχύει και για τους τρεις επιμέρους πληθυσμούς, αφού τα ποσοστά για το συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο φθάνουν στο 20,9% για τους υποψήφιους διδάκτορες, το 29,0% για τους μεταδιδάκτορες και το 21,9% για τους νέους ερευνητές. Το ίδιο ισχύει και για το επιστημονικό πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών (19,1%, 13,7% και 15,4%, αντίστοιχα).

Το αντίστροφο ισχύει στο επιστημονικό πεδίο των Επιστημών Μηχανικού και Τεχνολογίας, όπου παρατηρείται υψηλότερη συγκέντρωση των ανδρών σε σχέση με τις γυναίκες (24,3%, 26,1% και 32,5%, αντίστοιχα).

Εστιάζοντας στις Δράσεις απόκτησης διδακτικής εμπειρίας καταγράφονται τα ίδια μοτίβα. Η ποσοστιαία συγκέντρωση των γυναικών υπερτερεί εκείνης των ανδρών στην διδασκαλία στο επιστημονικό πεδίο της Ιατρικής και των Επιστημών Υγείας και στα τρία ακαδημαϊκά έτη (9,3%, 10,2% και 11,4%, αντίστοιχα), καθώς και στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες (31,0%, 27,1% και 23,9%). Αντίθετα, υψηλότερη είναι η συγκέντρωση των ανδρών στο επιστημονικό πεδίο των Επιστημών Μηχανικού και Τεχνολογίας (28,2%, 27,6% και 26,5%, αντίστοιχα).

Διάγραμμα 5.5: Κατανομή ωφελούμενων στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την υποστήριξη νέων ερευνητών / επιστημόνων, ανά φύλο και επιστημονικό πεδίο, 2016-2019

Μεθοδολογικές σημειώσεις

Στατιστικές για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου (Κεφάλαιο 2)

Οι στατιστικές για τους διδάκτορες από ελληνικά ΑΕΙ παράγουν δείκτες για τους απόφοιτους ISCED 8 (διδακτορικό επίπεδο) σχετικά με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά, τα επιστημονικά πεδία των διατριβών και τις διδακτορικές τους σπουδές. Αποτελούν μέρος των επίσημων στατιστικών για την Έρευνα, Τεχνολογία, Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ) που παράγει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), ως ο αρμόδιος φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος.

Τα στοιχεία αντλούνται από το Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών (ΕΑΔΔ), το οποίο δια νόμου τηρεί το ΕΚΤ, από την αίτηση κατάθεσης διδακτορικής διατριβής και το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που τη συνοδεύει. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και παράγονται δείκτες για όσους κατέθεσαν τη διατριβή τους το συγκεκριμένο έτος αναφοράς.

Η παραγωγή των στατιστικών για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου έχει σχεδιαστεί εν πολλοίς στη βάση της διεθνούς έρευνας του ΟΟΣΑ «International Survey on Careers of Doctorate Holders – CDH» αλλά και τις σχετικές μεθοδολογικές εξελίξεις και τάσεις για επικέντρωση στους νέους διδάκτορες (early cohorts) οι οποίοι αποτελούν το νεοεισερχόμενο ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης.

Περισσότερες πληροφορίες για το μεθοδολογικό πλαίσιο και τις αναλυτικές στατιστικές εκδόσεις του ΕΚΥ υπάρχουν διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://metrics.ekt.gr/phd-holders>

Συμμετοχή των γυναικών στο ακαδημαϊκό προσωπικό (Κεφάλαιο 3)

Στο πλαίσιο της παραγωγής των επίσημων στατιστικών για την Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα, το ΕΚΤ συνεισφέρει συστηματικά ως ο εθνικός στατιστικός ανταποκριτής στην καθιερωμένη πανευρωπαϊκή έκδοση "She figures" με αναλυτικά στατιστικά στοιχεία και δείκτες για τις γυναίκες ερευνήτριες.

Η συμμετοχή των γυναικών στο ακαδημαϊκό προσωπικό στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά βαθμίδα, αποτελεί πλέον μέρος των μεταβλητών που παράγονται στο πλαίσιο των επίσημων στατιστικών Ε&Α. Για τις ανάγκες της έκδοσης "She figures" διενεργούνται δευτερογενείς έρευνες για τη συλλογή στοιχείων όσον αφορά τη συμμετοχή του ανδρικού και γυναικείου ερευνητικού δυναμικού σε ανώτερες θέσεις και σε όργανα λήψης αποφάσεων για την έρευνα σε ερευνητικούς φορείς που ανήκουν στον δημόσιο τομέα και τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και σε επίσημα όργανα λήψης αποφάσεων (π.χ. Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας).

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://metrics.ekt.gr/women-rd>

Στατιστικές Ε&Α - συμμετοχή των γυναικών στο προσωπικό Ε&Α (Κεφάλαιο 4)

Οι στατιστικές Έρευνας και Ανάπτυξης καταρτίζονται στο πλαίσιο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 995/2012 (ισχύει για τα στοιχεία του 2012 και εφεξής). Το ΕΚΤ είναι φορέας και εθνική αρχή του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος για την παραγωγή των επίσημων στατιστικών στοιχείων Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας και διενεργεί τη συλλογή και επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων Ε&Α από τον Απρίλιο 2012, με πρώτο έτος αναφοράς το 2011.

Τα στοιχεία για τη συμμετοχή των γυναικών στο προσωπικό Ε&Α βασίζονται στις επίσημες στατιστικές Έρευνας και Ανάπτυξης - Ε&Α (Research & Development – R&D statistics) που παράγουν δείκτες για το

προσωπικό που απασχολείται σε δραστηριότητες E&A καθώς και για τις (εσωτερικές) δαπάνες που πραγματοποιούνται για τις δραστηριότητες αυτές σε όλους τους τομείς της οικονομίας: Επιχειρήσεις (Business Enterprise Sector – BES), Κρατικός Τομέας (Government Sector – GOV), Τομέας Τριτοβάθμιας (Higher Education Sector – HES), Τομέας Ιδιωτικών μη-κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων (Private non-Profit – PNP) καθώς και για το σύνολο της χώρας. Τα στατιστικά στοιχεία E&A (δαπάνες και προσωπικό) συλλέγονται και αναλύονται ανά τομέα εκτέλεσης E&A (Sector of R&D performance), τον τομέα δηλαδή στον οποίο διεξάγονται οι δραστηριότητες E&A. Οι φορείς, οι οποίοι υλοποιούν δραστηριότητες E&A και αποτελούν τις στατιστικές μονάδες από τις οποίες συλλέγονται τα στοιχεία, κατηγοριοποιούνται στους προαναφερθέντες τέσσερις τομείς εκτέλεσης E&A.

Συγκεκριμένα, για το προσωπικό E&A, αυτό περιλαμβάνει όλους όσους απασχολούνται σε δραστηριότητες E&A, επιστήμονες και μηχανικούς (ερευνητές), τεχνικό προσωπικό υψηλής κατάρτισης καθώς και προσωπικό που υποστηρίζει άμεσα την υλοποίηση των δραστηριοτήτων E&A (π.χ. εργάτες, παρασκευαστές, διοικητικοί κ.λπ.). Συμπεριλαμβάνονται επίσης όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των εργασιών άλλων ερευνητών.

Το προσωπικό E&A κατανέμεται σε δύο κατηγορίες απασχόλησης με βάση το είδος της εργασίας που προσφέρει, σε Ερευνητές (επιστήμονες που οι επαγγελματικές τους δραστηριότητες στοχεύουν στη σύλληψη και τη δημιουργία νέων γνώσεων. Υλοποιούν E&A και βελτιώνουν ή αναπτύσσουν έννοιες, θεωρίες, μοντέλα, τεχνικές, μεθόδους και εργαλεία, λογισμικό ή επιχειρησιακές μεθόδους. Στους ερευνητές εντάσσονται και όσοι προετοιμάζουν διδακτορική διατριβή) και Λοιπό προσωπικό E&A (προσωπικό που συμμετέχει σε δραστηριότητες E&A εκτελώντας επιστημονικά και τεχνικά καθήκοντα, συνήθως υπό την καθοδήγηση των ερευνητών (π.χ. τεχνικοί, προγραμματιστές, παρασκευαστές, προσωπικό που συλλέγει βιβλιογραφικό υλικό, υλοποιεί στατιστικές έρευνες και συνεντεύξεις, κ.λπ.), καθώς και προσωπικό που εκτελεί διάφορες εργασίες που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες E&A και είναι απαραίτητες για την ολοκλήρωσή τους)

Περισσότερες πληροφορίες για το μεθοδολογικό πλαίσιο και τις αναλυτικές στατιστικές εκδόσεις του EKY υπάρχουν διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://metrics.ekt.gr/research-development>

Συμμετοχή των γυναικών στον Ορίζοντα 2020 (Κεφάλαιο 5)

Το Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020 (H2020, εφεξής) αποτελεί το κυριότερο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Το H2020 καλύπτει την περίοδο 2014-2020 και είναι συνέχεια των επτά προηγούμενων Προγραμμάτων Πλαισίου (ΠΠ) από τα μέσα της δεκαετίας του '80, όταν και θεσμοθετήθηκε η υλοποίησή τους. Ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός, ότι βάσει χρηματοδοτήσεων, ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας συνιστά τον τρίτο σημαντικότερο τομέα δράσης και πολιτικής της ΕΕ, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός του H2020 ξεπερνά τα 80 δισ. €.

Σε αυτό το πλαίσιο, η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του χρηματοδοτικού πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και την Καινοτομία 'Ορίζοντα 2020' και η συστηματική αποτύπωση με στοιχεία της συμμετοχής των ερευνητικών φορέων της χώρας μας εντάσσεται στις πάγιες δραστηριότητες του ΕΚΤ, αφού λειτουργεί ως Εθνικό Σημείο Επαφής (ΕΣΕ) για τα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας & καινοτομίας για περισσότερα από 20 χρόνια, προσφέροντας ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληροφόρησης και συμβουλευτικής υποστήριξης στους ελληνικούς φορείς, με στόχο την ποιοτική και ποσοτική αύξηση των προτάσεων χρηματοδότησης.

Τα στατιστικά στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη βασίζονται στα δεδομένα που αντλούνται από τη βάση e-corda της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συμμετοχή των ελληνικών φορέων στο Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020 της ΕΕ, για την περίοδο 2014-2018, με ημερομηνία ανάκτησης τις 2/1/2020 και 6/1/2020.

Περισσότερες πληροφορίες και αναλυτικές εκδόσεις του ΕΚΤ υπάρχουν διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://metrics.ekt.gr/eu-participation>

Συμμετοχή των γυναικών σε εθνικά έργα και δράσεις υποστήριξης των νέων επιστημόνων (Κεφάλαιο 5)

Το ΕΚΤ υλοποιεί Υποέργου 1 «Μηχανισμός Αποτίμησης 4 δράσεων του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020» της Πράξης «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5010794 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020". Για την υλοποίηση της το ΕΚΤ συνεργάζεται στενά με την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Το έργο έχει ως στόχο την εισαγωγή και τη λειτουργία ενός μηχανισμού οριζόντιου χαρακτήρα για την αποτίμηση των τεσσάρων δράσεων που εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» 2014-2020:

- Ενίσχυση του Ανθρώπινου Ερευνητικού Δυναμικού μέσω της Υλοποίησης Διδακτορικής Έρευνας
- Ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/Ερευνητριών
- Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού
- Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές

Το έργο συμβάλλει στη δημιουργία και την εμπέδωση ενός ενιαίου τρόπου συλλογής, καταγραφής, παρακολούθησης και ανάλυσης των στοιχείων, με την απαραίτητη φυσικά εξειδίκευση και προσαρμογή, ανάλογα με το είδος κάθε παρέμβασης. Για αυτό το λόγο, οι παρακολουθούμενοι δείκτες και στοιχεία αποτυπώνουν τις συνέπειες προς τους άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενους, δηλαδή τους ωφελούμενους, τα ιδρύματα και το ευρύτερο ερευνητικό σύστημα της χώρας, ακολουθώντας μια από-τα-κάτω λογική στο σχεδιασμό και την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Σε εθνικό επίπεδο, η χρήση αυτών των στοιχείων επιτρέπει στους αρμόδιους φορείς χάραξης πολιτικής την άσκηση της βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων, διευκολύνοντας έτσι την υπεύθυνη και τεκμηριωμένη άσκηση δημόσιας πολιτικής (evidence-based policy).

Περισσότερες πληροφορίες και αναλυτικές εκδόσεις του ΕΚΤ υπάρχουν διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://metrics.ekt.gr/human-resources>

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ Ε&Α

MetricsEKT

δείκτες & στατιστικές για Έρευνα, Ανάπτυξη, Καινοτομία

metrics.ekt.gr

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Με την χρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE